

Hakken op het kerstpakket
'Je doet het echt nooit goed'

Beroepskankeraar Bert Brussen
'Kerstmis is infantiel'

Ontwijk kerst, ga werken
'Met kerst verdien ik dubbel'

Jaargang 9 • nummer 9 • 18 december 2008

ONAFHANKELIJK MAGAZINE VAN DE RABBOUD UNIVERSITEIT NIJMEGEN

WAO

De dwangbuis van
KERST

Karaktervolle locaties

Studiecentrum Soeterbeek

Ruimte voor concentratie

www.ru.nl/soeterbeek
of bel: 0486 - 417 450

Uw locatie voor één of meerdaagse cursussen, seminars, vergaderingen, trainingen of conferenties. Ervaar de inspirerende rust.

Faculty Club Huize Heyendaal

Het wildseizoen is begonnen

www.ru.nl/facultyclub
of bel: 024 - 361 1282

Lunch en diner à la carte, ook arrangementen voor recepties, diners en feesten. Uitstekend geoutilleerde vergaderruimten.

Radboud Universiteit Nijmegen

DOORNROOSJE

p o p p o d i u m

up next >>>

08-01 **DE STAAT** (NL)

10-01 **KENNY LARKIN** (US)

17-01 **PAUL KALKBRENNER** (DE)

23-01 **HEADPHONE** (BE)

25-01 **GERT VLOK NEL** (ZA)

29-01 **BETH HART** (US)

30-01 **SABRINA STARKE** (NL)

31-01 **LUKE SLATER** (UK)

INFO & TICKETS: WWW.DOORNROOSJE.NL

50% korting op de Volkskrant plus 1 jaar gratis pasta

Ben je uitwonend student en niet ouder dan 27 jaar, ga dan nu naar eenjaargratispasta.nl

De actie loopt tot en met 28 februari 2009

Willen weten. deVolkskrant

Ja,

ik wil een

baantje

en ik ben

handig

met

computers

Bij OGD werken ruim 700 studenten en afgestudeerden. Solliciteer online of bel voor een (bij)baan in de ICT.

040-2464055
info@ogd.nl
www.ogd.nl

KLEINE BOODSCHAP

De rubriek Kleine boodschap (voor medewerkers en studenten van de Radboud Universiteit): max. 20 woorden; waarde aangeboden goederen max. €700,-; niet commercieel; geen betaalde banen en cursussen via rechtspersonen. Aanleveren uitsluitend via e-mail: kleineboodschap@vox.ru.nl. Plaatsing is gratis en eenmalig. Vol = vol. Uiterste aanleverdatum: woensdag 14.00 uur in de week vóór verschijning.

Gevraagd

Gezocht m.i.v. half februari: flexibele poetsvrouw, maximaal 2x2 uur p.w. Wordt wit betaald i.v.m. PGB. Jasper. E-mail: j.kok@xmsnet.nl, tel.: 024-3235276.

Aangeboden

Te koop: Tomos Quatro brommer in zeer goede staat, niet R.D.W. gekeurd omdat de brommer nu niet in gebruik is. Prijs €150,-. Tel. 024-3609727

•••
Kamer in onderhuur, medio-februari t/m medio-augustus; Albertinum; gemeubileerd/ tv/i-net; contact E.J.Hendriks@student.ru.nl

•••
De tennisvereniging Rakubal van de Radboud Universiteit en het UMC St Radboud, heeft een nieuwe website: www.rakubal.nl

STUDIE-TWIJFELS? WAT NU?

Studietwijfels of gestopt met je studie en je weet niet hoe je verder moet? Doe de HOT!
• Heroriëntatie Training, waarin je je verdiept in je eigen kwaliteiten
• Drie maanden, vijf dagen per week
• Start januari 2009
• De HOT vindt plaats in Driebergen
• Huisvesting in de buurt is mogelijk

www.vrijehogeschool.nl

Valdin all-inclusive, keuze 10 voor- hoofd- nagerechten Inclusief drank voor € 32,50

Drie mooie zalen voor vergaderingen, lezingen, presentaties, jubilea's, promoties en personeelsfeesten. Ook hebben we een mooi dakterras voor recepties. Op ons terras kunt lunchen en dineren. Laat eens vrijblijvend een offerte maken.

Van Peltlaan 4
024-3556902
www.valdin.nl
info@valdin.nl

PRINTPARTNERS
IPSKAMP
www.ppi.nl
St. Annastraat 22, 6524 GC Nijmegen
Tel. 024 360 09 58, nijmegen@ppi.nl

eetcafé
Allerlei
Culinair eten voor studentenprijzen!
3-gangen studenten menu € 11,95
3 gangen keuzemenu voor 19,- p.p. Inclusief uitgebreid saladebuffet
Reservering gewenst
Open van maandag t/m zondag vanaf 17.00 uur
Eetcafé Allerlei
Regulierstraat 59 6511 DP Nijmegen
(loopt parallel aan de Bloemenstraat, bereikbaar via Plein 1944 bij Doodendaal te zijstraat links)
Tel. 024 - 360 29 98

in

Nummer 9 • jaargang 9 • 18 december 2008

Minister Plasterk legt aan demonstrerende studenten uit waarom de harde knip volgens hem wél een goed idee is. Op de dag dat Plasterk zijn plannen verdedigde in de Tweede Kamer, hadden studenten een 'wachtkamer' ingericht bij het Binnenhof om de studievertraging te symboliseren. De minister trok zijn plannen niet in, maar beloofde wel een aantal verzachtende maatregelen. *Zie ook pagina 6.*

Foto: Joost van der Veen

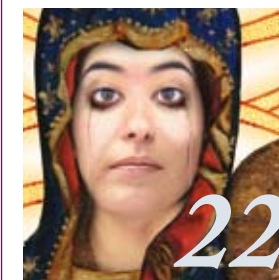
Thema De dwangbuis van kerst

Kerst. Families komen bijeen bij het flikkerende kaarslicht van de dennenboom. Glanzende jurken en blouses met vlinders zijn uit de mottenballen gehaald. De geur van kalkoen lokt gasten naar de tafel. Zalig kerstfeest! Of niet? "Als mensen denken dat ze verplicht gezellig moeten zijn, ja, dan gaat het grandioos mis."

Religie Hoe beleven moslims de kerstdagen?

Wat doet een Nederlandse moslim als al zijn landgenoten knus rond de kerstboom zitten? Vox laat vier Radboud-moslims aan het woord over hun kerst. "Tijdens kerst zoeken al mijn huisgenoten hun familie op. Ik voel me dan eenzaam."

Fictie Vox' Kerstverhalenwedstrijd

Schrijf de kerst van je af met je meest schrijvende kerstverhaal: dat was de opdracht. Twee inzendingen staken volgens de jury uit boven de rest. Dus ga er goed voor zitten en lees de verhalen van de net afgestudeerde historicus Willem Claassen en van wiskundepromovendus Ruben van den Brink.

En verder: 4 nieuws & opinie 16 interview 18 een kerstpakket is nooit goed genoeg 26 straatinterviews 28 hoe overleef je kerst? 30 werken met kerst 34 cultuur 38 Vox campus 40 backstage

Bij dit nummer 'Vorig jaar stond het kerstnummer van Vox in het teken van 'Boete & Verzoening'. Dit jaar ging de zoektocht van de redactie in eerste instantie uit naar net zo'n opbeurend thema. Totdat een van de freelancers bij een brainstorm riep dat kerst haar nu al de neus uit kwam. "Ik heb helemaal niets met kerst, al die sociale verplichtingen en al die kitscherige ellende in winkels en op tv, verschrikkelijk!" Een golf van herkenning zwoepte door de redactiestal en binnen een uur stonden er twintig ik-baal-van-kerst-ideeën op het planbord. Het thema was vanzelf binnen komen lopen. Iedereen die ook baalt van de kerstdagen (volgens de kerstenquête op Voxlog.nl is dat bijna 40 procent van alle studenten) kan zijn hart ophalen met dit nummer. Maar ook voor kerstadepten biedt dit nummer genoeg denkstof. Al is het maar de confrontatie met hun eigen schoonoudercomplex.

Chris-Jan van der Heijden

Miljoenste bezoeker in groeiend fitnesscentrum

Het oud-Griekse ideaal van een gezonde geest in een gezond lichaam gloort in Nijmegen aan de horizon. Steeds meer studenten maken gebruik van het Universitair Sportcentrum (USC) in het Gymnasium. Het fitnesscentrum verwelkomde begin december zijn miljoenste bezoeker.

Sjoerd Janssen, tweedejaars student communicatiewetenschappen, was de gelukkige sporter die voor de miljoenste keer een pasje in de scanner van het toegangsapparaat stopte. Zijn beloning: een gratis sportkaart voor de rest van zijn studie.

De miljoenste bezoeker (of beter gezegd: het miljoenste bezoekmoment) komt in een fase dat

het fitnesscentrum juist uit zijn jasje dreigt te groeien, vertelt Marc van Beurden van het sportcentrum. "We krijgen nog niet veel klachten, maar we zien zelf aan de stijgende bezoekcijfers dat de druk op de ketel toeneemt." Om die reden streeft het

sportcentrum naar een uitbreiding. "Het plan ligt nog ter goedkeuring bij het college van bestuur, dus eigenlijk kan ik er niet al te veel over zeggen. Maar vooruit dan: als alles doorgaat, gaan we wat schuiven met ruimtes, zodat we voor het fitnesscentrum meer vierkante meters krijgen." Sinds de komst van het Gymnasium groeit het aantal sportende studenten explosief. In 2007 werden er meer dan 10.000 sportkaarten uitgegeven, 3000 meer dan in het openingsjaar 2002. Het aantal HAN-sporters verdubbelde in die periode van 1337 naar 2787. Komend jaar begint het sportcentrum met de aanleg van twee nieuwe sportvelden op de plek van de parkeerplaats. /RG

Nijmegen homovriendelijk

Nijmegen is een homovriendelijke studentenstad. Van de dertien steden die door homojongerenmagazine *Expreszo* zijn onderzocht, eindigde Nijmegen op een vierde plaats.

Expreszo besloot de homovriendelijkheid van studentensteden te onderzoeken naar aanleiding van het toenemende geweld tegen homo's, vooral in de grote steden. Hoewel hoofdredacteur Kim Raven het toenemend aantal ge-

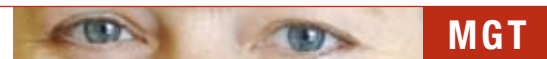
welddelicten tegen homo's niet wil bagatelliseren, spreekt ze toch van een overwogen mild en plezierig klimaat voor homojongeren in de meeste studentensteden. De top vier, waartoe behalve Nijmegen ook Eindhoven, Rotterdam en Groningen behoren, betitelt ze als 'homovriendelijk'. Jasper is derdejaars student rechten en mede-organisator van de Roze Lunch waarbij Nijmeegse homoseksuele studenten elkaar

tweemaal per maand kunnen ontmoeten. "In Nijmegen kun je hand in hand lopen, dat zou ik in een andere stad waarschijnlijk niet zo snel doen."

Volgens Jasper is jongerenhomovereniging Dito bezig om homoseksualiteit zichtbaarder te maken. "In februari gaan we op de campus een roze week organiseren." /RG, FdH

Ernstige relaties

Hoe zou het met Natalia zijn? Ik heb haar teruggeschreven, maar dat was niet mijn bedoeling. Ik kan het uitleggen. De RU-site meldde een paar weken geleden triomfantelijk dat er een spectaculaire daling in spam bereikt was. Het spamfilter van het UCI registreerde aanzienlijk minder ongewenste mails dan in de maanden voor november. Ikzelf daarentegen ontvang sinds die tijd ongelooflijk veel meer vuzigheid dan ooit te voren. Nog nooit vond ik zoveel foto's van Viagra-pilletjes, aanbevelingen voor penisverlenging, en suggesties voor een aanzienlijke kwaliteitsverbetering van mijn seksleven in mijn inbox. Ik versleep hele ladingen ongelezen mail naar de prullenbak. Tegelijkertijd word ik overspoeld met suffe smeekbedes van studenten die werkstukken, scripties en opdrachten later willen inleveren dan de afgesproken datum. "Hoi. Is het goed als ik mijn werkstuk een week later inlever? Ik moet namelijk werken." Ik heb daarvoor een standaard reply: "Natuurlijk moet je werken. En wel aan je werkstuk. De deadline blijft 15 januari." Van de week opende ik per ongeluk een vreemd mailtje, met het onderwerp 'Dateert van het agentschap'. Het kwam van Natalia. Ze schrijft: "Hoi. Mijn naam is Natalia. Ik eenzame

MGT

meisje zonder schadelijke gewoonten. Ik 29 jaar. Ik zoek een man van 32 jaar voor ernstige relaties. Het gemakkelijker voor mij. Ik kan sturen brief en de foto elkaar. Natalia." Ik raakte meteen ontroerd door die combinatie van 'hoi' en 'eenzame meisje'. Ik zie Natalia voor me, met haar onhandelbare zontje Fjodor, haar te vaak geblondeerde haar en haar filtersigaretten. Want ze schrijft dan wel dat ze geen schadelijke gewoonten heeft, maar in Rusland is roken niet schadelijk. Drinken ook niet. Ze maakt vast schoon in een sjeke wijk in Moskou, ze koopt af en toe een kraslot en in het weekend legt ze tarotkaarten voor de vrouwen uit de buurt. En dan die ernstige relaties. God, wat gun ik haar die. Er is ongetwijfeld een Wladimir die haar chanteert, dat weet ik best. En ze wil geen liefde, maar geld, ook dat snap ik. Maar toch. Nu heb ik dus per ongeluk teruggemailed dat de deadline 15 januari blijft en dat ze natuurlijk moet werken. Straks staat ze op de stoep en denk je dat ik haar nieuwe pooier ben. Wat zeg ik dan tegen de AIVD? En wat als die straks mijn computer meeneemt, en die blijkt vol met belastende obsceniteiten? Wat een treurigheid, zo vlak voor Kerst. Het is allemaal de schuld van het UCI. /Mgt

DORPSPOMP

Kerst is een familiefeest, oudejaarsavond vier je met je vrienden. Maar wat doe je als elk lid van jouw vriendenclubje een ander feest bezoekt of organiseert? Of als je geen leuk feest kunt ontdekken dat ook nog betaalbaar is? Hoe los jij de oudejaarsavondstress op?

Maaike van der Helm (24), notarieel recht:

"Ik vier het lekker thuis bij mijn moeder en zusje in Bergen op Zoom. Slapen op de bank tot twaalf uur en daarna stappen. Je hoeft in Bergen op Zoom geen kaartjes te hebben, ik loop gewoon door de stad van kroeg tot kroeg en kom vanzelf mensen tegen."

Pawet Pochylski (23) en Matgorzata Koprowska (22), Poolse uitwisselingsstudenten managementwetenschappen:

"Wij gaan voor kerst en Nieuwjaar twee weken terug naar Polen. Polen gaan voor Nieuwjaar vaak de bergen in, maar wij gaan dit jaar naar zee. Om tien uur beginnen we met drinken en daarna gaat iedereen naar buiten, naar het strand."

Jos-Willem van Laar (18), student rechten:

"Ik weet nog niet precies wat ik ga doen op oudejaarsavond. Ik weet wel dat mijn vriendin overkomt uit New York. Ze studeert daar vijf jaar kunstwetenschappen en heeft een galerie daar. We hebben elkaar de afgelopen anderhalf jaar dat we een relatie hebben niet veel gezien, dus ik kijk er naar uit haar weer te zien."

Robina Schotborg (22), notarieel recht:

"Ik vier het waarschijnlijk samen met mijn broer in Leiden. Eerst bij vrienden van hem en mij thuis, daarna gaan we uit. Je moet in Nederland echt zelf iets regelen met kerst of Nieuwjaar, anders merk je niet eens dat er iets gebeurt. In Curaçao, waar ik vandaan kom, wordt Nieuwjaar veel uitbundiger gevierd: niet even om twaalf uur wat vuurwerk afsteken, nee, de hele avond is het feest en hoor je vuurwerk. De volgende dag is er weer vuurwerk, en drie dagen later nog steeds – wat ze wel proberen te verbieden. Iedereen feest op straat, dat heeft natuurlijk ook wel met het weer te maken." /MP

Nijmeegse student in Athene

'Ik waande me in oorlogsgebied'

Joris Ruigewaard, student Nederlands en internationaal recht aan de Radboud Universiteit, studeert een jaar aan de universiteit van Athene. Hij maakte de rellen in de Griekse hoofdstad van dichtbij mee.

Op 8 december brak de hel los in Athene. Wat heb je er van meegekregen?

"Mijn appartement ligt in de studentenvijk van Athene waar de rellen zich afspeelden. Ik moest daar dwars doorheen omdat de metrostations vanwege de rellen waren gesloten. De straten in het centrum waren afgezet door de politie, de rest stond in brand. Anarchisten zetten alles in de fik wat ze tegenkwamen, heel indrukwekkend. Toen ik de volgende ochtend buiten kwam, waande ik me in een oorlogsgebied. Over de straten hing een dichte mist van rook en traangas, gekantelde auto's smeulden nog."

Heb je begrip voor wat er gebeurt?

"Ik zie wel dat de situatie voor studenten in Griekenland tame-

lijk uitzichtloos is. Doordat de economie zwaar in het slop zit, is er nauwelijks werk, en de lonen zijn absurd laag. De dood van de 15-jarige jongen was niets meer dan een aanleiding, de onvrede zit heel diep en sluimert hier al jaren."

Zit er verandering in de lucht?

"Ik ben bang van niet. Er zijn maar twee partijen die samen het establishment vormen en dus verantwoordelijk zijn voor de situatie. Een alternatief ontbreekt."

De universiteit is bezet, wat betekent dit voor je studie?

"De bezetters zijn heel welwillend. Ze zeggen tegen de uitwisselingsstudenten: jullie zijn gasten, dus jullie colleges mogen doorgaan. Maar in de praktijk is dat lastig. Waar moet je zijn en wanneer?"

Spijt van je reisbestemming?

"Nee, bij een studieverblijf in het buitenland gaat het niet alleen om studiepunten, maar ook om

Het plein Syntagma, waar het parlement is gevestigd. Onder: Protestactie bij de rechtenfaculteit waar Joris studeert.

FOTO'S: JORIS RUIGEWAARD

Kerst is heerlijk!

In tegenstelling wat het thema van deze *Vox* doet vermoeden, hebben de meeste studenten wel zin in het kerstfeest. Dat blijkt uit een opiniepeiling op *Voxlog*. Op de vraag 'Zie jij ook op tegen de kerstdagen?' had 41 procent een goede reden om 'ja' te zeggen. Daarentegen kwam 59 procent er onbekommerd voor uit een grote liefde voor de sfeer en de gezelligheid van de kerstdagen te koesteren. Een eerlijke hang naar traditie? Of is het gewoon de nieuwe 'truttigheid', zoals venijnschrijver Bert Brussen beweert op pagina 16.

Zie jij ook op tegen de kerstdagen?

- 59% Nee, ik vind de kerstdagen juist heerlijk
- 13% Ja, ik baal van al die sociale verplichtingen
- 12% Ja, suffe mensen, suffe tv, suffe winkels en te veel vreten
- 9% Ja, elk jaar denk ik weer, 'hoe kom ik ze door?'
- 7% Ja, daarom ga ik ook lekker op vakantie

Rechtenstudent speelt mee in Wit Licht

"Ik had nachtmerries na de eerste draaidag", zegt de Nijmeegse rechtenstudent John Kon Kelei op *NOS Headlines*. De voormalige kindsoldaat speelt een rol in de film *Wit Licht* met Marco Borsato, die gaat over de bloedige burgeroorlog in zijn vaderland Sudan. De film ging vorige week in première.

Kon Kelei, was vier toen hij werd meegenomen door het Sudanese vrijheidsleger SLA. "Vechten kon ik toen nog niet. Ik was kleiner dan een Kalashnikov. Dus moest ik eerst in een trainingskamp", vertelde hij eerder deze maand voor een gezelschap van rechtenstudenten. Kon Kelei zat enkele jaren in het opleidingskamp voordat hij wist te ontsnappen naar de hoofdstad Karthoum.

Toen hij daar dreigde te worden ingelijfd in het regeringsleger vluchtte hij naar Nederland. Inmiddels volgt hij aan de Radboud Universiteit een studie internationaal recht, omdat hij aan den lijve heeft ondervonden dat er

nog veel te doen is op dat terrein. "Een internationale rechtsorde is nu nog een utopie", vindt hij. Sudan bewijst dat volgens hem. De internationale gemeenschap heeft al jaren geleden vastgesteld dat er genocide werd gepleegd door de Janjaweed en het regeringsleger. "Maar wat gebeurde er: niets."

Naast zijn studie vindt Kon Kelei het ook belangrijk om actief zijn steentje bij te dragen aan de situatie in Sudan. Daarom heeft hij eigen stichting, CSMF, waarmee hij een school bouwt in Zuid-Sudan, met het doel om kinderen een betere toekomst te bieden. Zowel Warchild als ontwikkelingsorganisatie NCDO hebben inmiddels grote donaties gedaan aan CMSE. /RG

INGEZONDEN

Vox lijkt meer te weten dan de studenten en de wetenschappelijke staf van de Faculteit der Filosofie omtrent de ontwikkeling van een "megaconstructie" die een Faculteit der Geesteswetenschappen in zou houden, zoals blijkt uit de Vox van 20 november en die van 4 december.

Binnen veel universiteiten in Nederland zijn in de laatste jaren verschillende faculteiten opgegaan in een Faculteit der Geesteswetenschappen. Mist de Radboud Universiteit voordelen die een dergelijke faculteit met zich mee zou brengen, of zou het juist helemaal niets opleveren?

Vox verwijst naar de passage in het concept Strategisch Plan van de universiteit waarin het college van bestuur zich afvraagt of 'de organisatie van de Geesteswetenschappen met één grote en drie kleine faculteiten de beste kansen biedt voor de verdere ontwikkeling en verbetering van het onderwijs en onderzoek in dat domein'. Dit geeft voornamelijk slechts aan dat de universiteit zich zou moeten bezinnen op deze vraag. Met deze passage is slechts de vraag gesteld, een antwoord is nog niet gegeven.

Op 8 december heeft de studentmedezeggenschap van de Faculteit der Filosofie met studievereniging F.C. Sophia een informatieavond georganiseerd voor studenten. Het artikel in Vox van 20 november was voor veel studenten de eerste aanwijzing richting een verandering binnen de faculteit. Het leek ons goed onze studenten op de hoogte te stellen van de feiten en verschillende mensen die iets te zeggen hadden over het onderwerp aan het woord te laten. Omdat het doel van het college van bestuur, zoals dat is geformuleerd in het Strategisch Plan, slechts inhoudt het domein geesteswetenschappen te versterken, ziet de studentmedezeggenschap het nut niet in van het innemen van een standpunt. De ontwikkelingen bevinden zich nog in de onderzoeksfase en het is onduidelijk waarvoor of waartegen precies een standpunt ingenomen zou moeten worden.

Gezien de onduidelijkheid en onzekerheid met betrekking tot de ontwikkelingen, is het voor de studentmedezeggenschap erg lastig in deze een standpunt in te nemen. Wel kunnen er vragen gesteld worden. De eerste vraag is wat het domein geesteswetenschappen eigenlijk betekent, of filosofie daarbij hoort? Een tweede vraag is vervolgens of het domein Geesteswetenschappen binnen de Radboud Universiteit verbetering behoeft en zo ja, op welke manier dit het beste vorm kan krijgen? Is één faculteit de oplossing, of kan er ook samenwerking plaatsvinden tussen verschillende faculteiten met het doel dit domein te versterken? Zou het ten goede komen aan het onderwijs en onderzoek? Wat zou één grote faculteit eigenlijk concreet betekenen?

Nynke Boef, Assessor en studentmedezeggenschap Faculteit der Filosofie

Ondernemingsraad haalt fel uit naar leiding managementwetenschappen

De ondernemingsraad (OR) accepteert het aangepaste reorganisatieplan voor de sectie bedrijfswetenschappen. Dat betekent dat er twintig arbeidsplaatsen verdwijnen. Wel haalt de medezeggenschap in ongewoon felle bewoordingen uit naar de leiding van de faculteit managementwetenschappen.

De voorbereidingscommissie van de ondernemingsraad van de Radboud Universiteit is 'geschokt' door het slecht personele en fi-

nanciële beleid van de Faculteit der Managementwetenschappen in de afgelopen jaren. Dat staat in het definitieve advies van deze commissie over de reorganisatie bij bedrijfswetenschappen. De OR stemt wel in met de reorganisatie: de raad zegt te begrijpen dat de grote financiële problemen bij bedrijfswetenschappen om een ingrijpende oplossing vragen.

Toch heeft de medezeggenschap er behoefte aan om te laten weten dat de hele gang van zaken

Harde knip ietsje zachter

Minister Plasterk heeft wat water bij de wijn gedaan in het debat over de harde knip tussen de bachelor en master. Hij beloofde met universiteiten en studenten in gesprek te gaan over de randvoorwaarden van de regel dat studenten pas aan hun master mogen beginnen als de bachelor is voltooid.

Tegenover de Tweede Kamer toonde Plasterk zich voor het eerst wat inschikkelijk als het gaat om de harde knip. Voor studenten die in het bestuur van een studentenorganisatie zitten, mag wat hem betreft bijvoorbeeld een uitzondering gemaakt worden. Datzelfde geldt voor ziekte en zwangerschap. Verder wil hij de knip verzachten door het aantal herkansingen te verhogen en stu-

denten de mogelijkheid te geven om halverwege het jaar met de master te beginnen. Een goed begin, vindt Leon Groenewegen, secretaris van studentenvakbond AKKU en nauw betrokken bij de acties tegen de harde knip. "Dit is het eerste moment dat we in gesprek kunnen gaan. De opstelling van de minister is veranderd van 'het gaat er gewoon komen' tot 'laten we nog eens overleggen,' zegt hij. Wel valt het hem tegen dat Plasterk niet repte over uitzonderingen bij activiteiten naast de studie. "De lijst is een begin, maar hij moet zeker worden uitgebreid", vindt Groenewegen. "Ik ben benieuwd naar de verdere gesprekken, pas dan zal duidelijk worden welke uitzonderingen de minister wil maken." J/G

Minister Plasterk staat demonstrerende studenten te woord.

FOTO: JOOST VAN DER VEEN

Salaris medewerkers Radboud Universiteit stijgt Crisis? Welke crisis?

Terwijl de hele wereld zucht onder de kredietcrisis, gaan medewerkers van de Radboud Universiteit er na 1 januari financieel op vooruit. Dat is te danken aan een cao die al in 2007 werd ondertekend.

In het nieuwe jaar gaan alle salarissen met 2,1 procent omhoog. Daarnaast stijgt de eindejaarsuitkering: vorig jaar was die nog 4,9 procent van het jaarsalaris, dit jaar 6,4 procent en volgend jaar krijgen de medewerkers er in de dure decembermaand 8,3 procent bij. Daarmee is ongeveer het niveau van een 'dertiende maand' bereikt. Voor wie als student-assistent een bijbaantje heeft op de universiteit (de RU is de grootste studentenwerkgever in Nijmegen), gelden de cao-afspraken net zo goed, zodat ook zij er volgend jaar op vooruit gaan.

Is die stijging niet een tikkeltje vreemd in het licht van de wereldwijde kredietcrisis? Nee, zegt Rob Cozzi, hoofd van de Dienst Personeel en Organisatie. "Het gaat om een cao-afpraak die vo-

rig jaar al gemaakt is en die geldt tot 2010. Actuele economische ontwikkelingen hebben daarop geen invloed. Dan zeggen de vakbonden: jammer dan."

De universiteit zelf ondervindt trouwens nog geen grote nadelige gevolgen van de kredietcrisis, aldus Cozzi. Hoewel dat volgens hem wel kan komen. "Prinsjesdag viel dit jaar nog vóór de miljarden kostende reddingsoperaties van Wouter Bos. Het kan best zijn dat we daarvoor in de begroting van volgend jaar de rekening gepresenteerd krijgen."

De enigen die de gevolgen van de kredietcrisis waarschijnlijk wel zullen merken zijn de gepensioneerden. Net als alle pensioenfondsen worstelt het ambtenarenfonds ABP met haar dekkingsgraad. De uitkering wordt in 2009 daarom niet aangepast aan de in-

flatie. Ook hier ontspringen medewerkers echter de dans, want de premies voor de pensioenen gaan niet of nauwelijks omhoog. Medewerkers ondervinden bovendien de positieve gevolgen van de afschaffing van de ww-premie, die het nettoloon ook al met een paar tientjes per maand laat stijgen.

Toch is het niet alleen maar rozengeur en maneschijn voor Radboudianen: in 2009 leveren ze, net als in 2008, acht vakantieuren in. Daarmee daalt het totaal aantal vakantie-uren tot 232. Bovendien waarschuwt Cozzi voor mogelijke inflatie die al die extra euro's weer vrolijk opsoupeert. Daar ziet het vooralsnog echter niet naar uit. De inflatie daalt sinds het uitbreken van de crisis juist, vooral als gevolg van de dalende olieprijs. /RG

Voorbeeldberekening

	Netto salaris '08	Netto salaris '09
Schaal 6 (max bruto 2383)	1609	1653
Schaal 10 (max bruto 3678)	2249	2327
Schaal 14 (max bruto 6368)	3499	3601

Op naar de top

Op 11 december was het dan weer zover: ruim vijftig sportievelingen renden soepel de twintig verdiepingen van het Erasmusgebouw op voor het Nederlands Studentenkampioenschap Trappenloop 2008. De snelste deelnemer kwam dit jaar uit Enschede: Ronald Kuin rende van de begane grond naar de bovenste verdieping in 2 minuten en 4 seconden. Een fraaie tijd, maar het zeventien jaar oude (!) record van 1.53 minuten kwam er geen moment door in gevaar.

OVER DE SCHUTTING

Curling en autisten, badminton en lekere kontjes, squash en rammen. Het Groningse universiteitsblad heeft het imago van diverse sporten onderzocht en kwam onder meer met bovenstaande associaties op de proppen. Korfbal (overgooien, saai, kindersport) kan écht niet meer, melden de Groningers tussen neus en lippen door, maar squash is in Groningen blijkbaar hippe sport *numero uno*. Eerstgeborenen zijn superieur – dat is tot grote vreugde van alle oudsten in de kinderrij nu onomstotelijk bewezen door een Amsterdamse econome. Oudsten halen vaak de hoogste opleiding uit het gezin, al is een hogere intelligentie niet per se aangeboren. Ouders blijken meer te investeren in hun oud-

ste lieveling qua geld en opleiding dan in de daarop volgende kinderen. Oudste kinderen hebben naast de hoogste opleiding dus ook meer geld te besteden. De Leidse dames van studentenvereniging Augustinus, die halfnaakt à la *Holland's Next Top Model* poseerden, waren niet gecharmeerd van het "contextloos" verschijnen van hun foto in diverse media, waaronder de *NOS*, *Telegraaf*, *TMF* en *Voxlog*. In een artikel waarin een lid van damescordial Buuf anoniem haar ongenoegen uit over de kwestie: de foto was "voor eigen gebruik" en had niet verspreid mogen worden. Waar de foto in eigen gebruik voor diende, blijft in nevelen gehuld.

RECTIFICATIE

In het artikel *Het circus van de ranglijsten* in Vox 8 wordt ten onrechte de indruk gewekt dat het Donders Centre for Cognitive Neuroimaging de naam

Radboud Universiteit niet zou vermelden in wetenschappelijke publicaties.

De dwangbuis van KERST

FOTOGRAFIE: JUNGAN DE FEY

Kerst. Families komen bijeen bij het flikkerende kaarslicht van de dennenboom. Glanzende jurken met strikjes en blouses met vlinders zijn uit de mottenballen gehaald. De geur van kalkoen of ganzenlever lokt gasten naar de tafel die voor de gelegenheid is gedekt met zilveren bestek. Zalig kerstfeest! Of niet?

Achter heel wat deuren blijkt de feestentourage uiterlijke schijn. Schreeuwen familieleden net iets te hard, happen tulband etende gezinsleden óók naar adem.

Soms woedt een regelrechte oorlog. Allereerst tussen de partners. Door het jaar heen kunnen ze elkaar nog wel een beetje ontlopen, maar tijdens de kerstdagen is er geen ontkomen aan. Je zit aan elkaar vast, met luidruchtige neefjes en nichtjes en mopperende schoonouders er nog bij. Dat is altijd al zo, maar in 2007 viel de kerst op dinsdag en woensdag en hadden heel wat mensen vijf dagen achtereen vrij. Vijf dagen hutjemutje met de tune van *Driving home for Christmas* op de achtergrond. De familierechtadvocaten en scheidingsbemiddelaars hebben het geweten. In 2007 was er na de feestdagen een explosie van echtscheidingsaanvragen: 10 tot 15 procent meer dan in andere jaren. De paren wachtten niet tot januari met het aanvragen van de scheiding, ze deden het meteen na kerst: op 27 en 28 december.

Sociaal psycholoog Johan Karremans, gespecialiseerd in (romantische) relaties, gelooft niet dat dat impulsieve beslissingen zijn. "Ik denk dat in deze gevallen de relatie al heel lang op barsten stond. En dat de kerst voor deze paren misschien een laatste strohalm was als de tijd van verzoening." Kerst móet leuk en gezellig zijn, dat is de norm. Als dan blijkt dat het zelfs in die gezellige dagen voor geen meter loopt, is dat voor sommige echtlieden *the limit*. Ze zetten er dan maar een punt achter. Het heeft te maken met verwachtingen die niet

uitkomen, zegt Karremans. Zo'n relatie loopt al een hele tijd niet goed en dan spreken partners in december af 'laten we het met kerst nou maar gezellig houden'. Maar dat valt niet mee als je kapot ergert aan elkaar. Alleen al dat slopende geluid als hij de mosterdsoep eet, of haar overdreven schaterlach als ze met je broer praat en dan hebben we het nog niet eens over het feit dat hij niet één bord naar de keuken heeft gebracht. Je eerste impuls is om er iets van te zeggen, om terug te slaan, maar je hebt afgesproken dat juist niet te doen. Dus je houdt je in.

"Het werkt een beetje als een spier die je steeds strakker aanspannt", zegt Karremans. "Op het moment dat mensen heel veel inspanning moeten doen om het gezellig te maken, kost dat zoveel zelfcontrole dat 't vuurtje binnenin alleen maar wordt aangewakkerd. En als het dán tot een conflict komt, barst de bom. En weet je na de kerstdagen zeker: het werkt echt niet."

Knellende familiebanden

Nee, dan die andere categorie op het kerstfeest: je familie. Je kunt ze niet zelf uitzoeken en je kunt er niet van scheiden. Je broer blijft je broer, je moeder is nu eenmaal die ene moeder. Kerst is het familiefeest bij uitstek. Waar rondom de kerststal in het ouderlijke huis wordt teruggevalen op oude gezinsgewoonten en ingesleten pesterijtjes. Waar iedereen weer de rol krijgt toebedeeld waaraan ze al jaren proberen te ontsnappen. Maar met Kerstmis houden we het leuk. Al ervaren veel mensen juist met kerst knellende familiebanden.

Hoe overleef ik kerst 2009?

Studentenpsycholoog Annemiek Godefroy geeft survivaaltips voor de feestdagen.

- ✦ **Als je echt geen zin hebt, ga dan niet.** Als je schoonouders je verwachten op kerstavond, maar je wilt niet gaan, zeg dan 'ik heb jullie begrepen, maar ik kom niet'.
- ✦ **Stel een alternatief voor.** Als je ziet dat je moeder, of vader, enorm zit te stressen over het kerstdiner, stel dan voor om ieder een gang te maken. Zo ontlast je je ouders en blijft de sfeer ontspannen. Of maak gewoon een lekkere boerenkoolstampot.
- ✦ **Neem de vrijheid, en geef anderen de vrijheid.** Als je besluit om kerstfestiviteiten over te slaan, sta dan ook niet gek te kijken als anderen jouw feestje overslaan.
- ✦ **Wentel je niet in schuldgevoelens** als je hebt besloten kerst over te slaan. Je moet de verantwoordelijkheid nemen voor je keuzes. Bij elke keuze kies je ook iets niet.
- ✦ **Onderneem een stevige boswandeling.** Tijdens de kerstdagen is het al snel nóg een chocolaatje, nóg een borrelnootje. Daar word je zo gaar van. Ga lekker even naar buiten, frisse lucht geeft de ruimte.
- ✦ **Trek kleding aan waar je je prettig in voelt.** Je wilt toch niet dagenlang zoeken naar het perfecte setje en dan chagrijnig in je ongemakkelijke galaatje aan het kerstdiner zitten?
- ✦ **Wees jezelf.** Te veel je best doen om tijdens het kerstfeest in de smaak te vallen met dat dure galaatje en over the top-maaltijd komt de sfeer niet ten goede. Als je er beknepen bij zit, vragen mensen zich alleen maar af of jij het wel naar je zin hebt.
- ✦ **Doe soms eens bewust iets niet voor jezelf.** Je kunt wel heel erg je eigen gang gaan, maar het kan nodig zijn om je te conformeren om te investeren in relaties met anderen.
- ✦ **Je kunt natuurlijk ook altijd besluiten om de kerstdagen ergens anders door te brengen.** "Zelf ga ik dit jaar op vakantie naar Jemen. Heb ik natuurlijk wel even overlegd met de kinderen."

'Als mensen denken dat ze verplicht gezellig moeten zijn, ja, dan gaat het grandioos mis'

Knellen deden ze waarschijnlijk al langer, zegt gezinspedagoog Jan Gerris. "Als mensen met kerst hun familiebanden knellend gaan vinden, dan zijn die familiebanden ook knellend in de rest van het jaar." Het ene gezin heeft het tijdens de kerstdagen zwaarder dan het andere. En dat kan te maken hebben met de manier waarop in het verleden met conflicten is omgegaan, zegt Gerris. In alle relaties tussen mensen komen conflicten voor, maar in goede relaties worden die conflicten opgelost, zodat je met een schone lei verder kunt gaan. Conflicten die niet worden opgelost, gaan voortsudderen, worden sluimerende conflicten. En er is weinig kaarslicht voor nodig om het vuurtje te laten exploderen. Gerris: "Misschien dat met kerst, vanuit het idee dat het gezellig moet zijn, mensen langer bij elkaar zitten dan veel relaties aan kunnen." En de broer die al uren op z'n gat zit, dan toch van z'n zuster – die zich al jaren ergert aan zijn luie gedrag – 'n sneer krijgt: 'Moet jij niks doen?' En er zelf fijntjes op wordt gewezen: 'Jij bederft ook altijd de sfeer.' We zijn niet erg goed in het oplossen van conflicten, is de indruk van Gerris. Dat blijkt alleen al uit het hoge percentage echtscheidingen (35 procent), maar ook uit het strijdtoneel dat Kerstmis soms is. "De vaardigheid tot het oplossen van conflicten hebben we blijkbaar zo slecht ontwikkeld dat we soms bang moeten zijn om grote familiefeesten in te richten."

Thomas Quartier, docent rituele studies bij religiewetenschappen, ziet ook dat mensen zich tijdens kerst soms een bepaalde kant op geduwd voelen. "Als mensen denken dat ze verplicht gezellig moeten zijn, ja, dan gaat het grandioos mis." En dat is jammer, vindt Quartier. Want kerst is juist hét feest om je culturele identiteit te 'vieren', niet om je te laten beknellen door

een dwangbuis. "Als het kerstritueel tot een dwangbuis wordt, sluit het kennelijk niet meer aan bij de behoeften van mensen." Een teken dat het kerstritueel gaat veranderen, zegt Quartier. Hij ziet kerst als "een groot ritueel", dat continu evolueert. "Kerst draait om saamhorigheid. Vroeger werd het kerstfeest gevierd met de christelijke gemeente, daarna met familie, nu steeds vaker ook met vrienden. Pre-christelijke culturen hadden ook al feesten rondom de langste nacht van het jaar. Als de verplichte kerst bij de schoonouders als een dwangbuis wordt ervaren, moet je niet zeggen: 'gooi die kerst maar overboord', maar moet je kijken hoe je het dán invult."

Dat kerst als lichtfeest oudere wortels heeft dan het christendom, biedt ruimte om het ook op een andere manier te vieren. "Maar pas op met tegen je schoonmoeder zeggen dat je nooit meer naar haar kerstdiners komt, want dan wordt dat voor haar ook weer een dwangbuis." Studentenpsycholoog Annemiek Godefrooy ziet ook een keerzijde van rigoureuus voor jezelf kiezen. "Als je niet aan andermans verwachtingen voldoet, kun je last krijgen van een schuldgevoel. Maar dat hoort nu eenmaal bij je keuze. Als je niet bij je moeder op bezoek gaat met kerst en je voelt je daardoor rot en schuldig, moet je je afvragen of je er wel goed aan doet. Gun je jezelf een dagje vrij van kerstverplichtingen, of gun je je moeder dat ene gezellige dagje toch net ietsje meer?"

Wraak zit ook in de genen

Schoonmoeder, moeder, partner, ze hebben allemaal hun eigen eisen. Dat je de saus maakt voor de hazenpeper of tenminste geduldig luistert naar dit ene speciale recept. Dat je meezingt met de kerstliederen uit opa's repertoire, je aangeschoten moeder zonder morren een glaasje bij

schenkt en voor de zoveelste keer die 'grappige' anekdote van je partner aanhoort. Als je partnerrelatie met kerst misloopt, dan moet dat maar, vindt psycholoog Karremans. Maar als je tien tot vijftien jaar met tevredenheid bij elkaar bent en het loopt een jaar wat stroefjes, dan kun je beter in relatie-therapie gaan, adviseert hij. Want de kans is groot dat je in je volgende relatie weer op dezelfde dingen stuit. Probeer vergevingsgezind te zijn, zegt Karremans, en hij baseert zich op onderzoek waaruit blijkt dat dat relaties prettig houdt. In jargon: "Op een constructieve manier reageren op negatief gedrag van de ander." Stel, je partner heeft inkopen gedaan voor het kerstdiner en bij

het klaarmaken blijkt hij of zij een cruciaal ingrediënt te zijn vergeten. Dan kun je daar een hele heisa van maken en hem of haar de rest van de avond woedend aankijken. "Maar als je ervan uitgaat dat het – ook al is het heel vervelend – niet opzettelijk is gebeurd, dan heeft het ook geen zin om daar heel negatief over te doen." Vergevingsgezindheid zit in de genen zoals ook wraak in de genen zit. Maar je kunt ook leren om vergevingsgezind te zijn, zegt Karremans, door je bewust te zijn van de ruis in de communicatie tussen mensen. Erbij stil te staan dat achter die opmerking van de ander geen kwalijke bedoelingen zitten. "Als je probeert te kijken naar de intenties die erachter liggen, ben je min-

'Ik kan mezelf toch niet in drieën delen'

Romy van den Nieuwenhof (19) heeft een overvolle kerstagenda. Met gescheiden ouders en schoonouders heeft ze aan twee kerstdagen niet genoeg.

"Mijn ouders gingen drie jaar geleden uit elkaar. Vanaf dat moment zat ik op Eerste Kerstdag bij mijn moeder en op Tweede Kerstdag bij mijn vader. De ouders van mijn vriendje schoten er daardoor bij in. Balen. Zeker toen ik achteraf hoorde dat het zusje van mijn vriend het zo stom vond dat ik geen kerst had gevierd bij hen thuis. Ik kan er toch ook niks aan doen dat mijn ouders gescheiden zijn? Toen ik achttien werd, was ik het gezeur zat. Er zijn maar twee kerstdagen en ik kan mezelf niet in drieën delen. Ik kan het dus nooit voor iedereen goed doen en daarom besloot ik dan in ieder geval te doen waar ik zin in had. Mijn vader vond het vervelend dat ik moest kiezen en besloot Eerste Kerstdag daarom bij mijn moeder te vieren. Dat werd een heel gedoe. De band tussen mijn ouders was intussen redelijk hersteld, maar de nieuwe vriendin van mijn vader vond het maar niks. Sinterklaas hebben we een paar weken geleden ook samen gevierd. Het hele gezin bij elkaar, net als vroeger. Gek hoor. Als we dan met z'n allen op de bank zitten, kan ik me bijna voorstellen hoe papa aan het eind van de avond met mama mee naar boven gaat om te gaan slapen. Maar dat is niet meer. Moeilijk voor mijn broertje en zusje, maar ik ben oud genoeg om me te herinneren dat het lang niet altijd leuk was, toen ze nog samen waren. Ik heb nog geen idee hoe de kerst er dit jaar uit gaat zien. Op Eerste Kerstdag ga ik in ieder geval naar mijn schoonouders. Mijn vader heeft gevraagd of ik daarvoor bij hem kom ontbijten, maar ik vind het niet leuk voor mijn moeder als zij dan alleen zit op kerstochtend. Mijn ouders zeggen er allebei geen woord meer over. Tot de dag voor kerst is het onderwerp waarschijnlijk taboe. Ze vechten het onderling maar uit. Ik ben niet van plan me schuldig te voelen over de gevolgen van hun scheiding."/>

FOTOGRAFIE: BERT BEELLEN

FOTOGRAFIE: BERT BEELLEN

der geneigd een ander te veroordelen.”

Behalve ruziënde echtgenoten en knellende familiebanden is er nog een andere poot waarop de dwangbuis van kerst steunt: de commercie. Kerstbomen dringen zich op in elke hoek van de stad en de kerststerren op je werkplek vloeken met de herfstkleuren van je kapsel. Familieleden worden meegesleurd naar de oh zo gezellige kerstmarkt van Intratuin. De portemonnees raken leger en de huiskamer steeds voller met kerstversieringen, met cadeaus die niemand nodig heeft en die vermaledijde kerstboom die sneller naalden verliest dan de hond in de rui. Quartier van religiewetenschappen kan er zich niet druk over maken: “Tegenwoordig hoor je vaak dat de commercialisering van kerst, de overdadige maaltijden en cadeautjes, de ware boodschap van kerst overschaduwden.

Dan vraag ik me af: wat is die boodschap dan?” We worden tijdens kerst herinnerd aan het christelijke erfgoed, maar de kerstmarkten zijn net zo goed een cultureel onderdeel van kerst en herinneren op hun eigen wijze ook aan ons erfgoed.

‘Thuis vieren we allang geen kerst meer’

Lieke Franssen (20) heeft een bloedhekel aan kerst. De feestdagen worden bij haar thuis dan ook zorgvuldig genegeerd.

“Ik vind helemaal niks leuk aan kerst. De muziek is lelijk en de kerstverlichting kost bakken met stroom, terwijl iedereen de mond vol heeft van energie besparen. Versierde kerstbomen zijn pure kitsch en in de stad is het wekenlang veel te druk. Zelfs de eetgewoonten vind ik idioot. Ik houd van lekker eten, dat is het niet, maar dat kun je het hele jaar door doen. Ik begrijp niet waarom mensen zich per se in die paar dagen rond kerst propvol moeten duwen, om op 1 januari weer aan de lijn te gaan. Maar het meest irritant vind ik de opgelegde gezelligheid. Waarom moeten we nou net die twee dagen speciaal maken? Waarom maken we niet van elke dag een feest? Thuis vieren we al lang geen kerst meer. Een paar jaar geleden aten de katten de kerstslingers uit de boom, waarna we een hele kerstdag met ze bij de dierenarts hebben gezeten. Daarna vond mijn moeder het wel mooi geweest. De familie van mijn vriend viert wel kerst en bij hen kom ik er helaas niet onderuit. Vorig jaar aten we slakken. Dat was écht afschuwelijk. Nee, ik heb niks met kerst. Ook niet met andere feestdagen trouwens. Alleen Sinterklaas kan ermeê door. Ik vind hem ook veel geloofwaardiger dan de kerstman. Wie gelooft er nou in een dikke man die met zijn arrenslee door de lucht vliegt? Nee, dan Sinterklaas. Een oude man die op een paard over de daken rijdt, vind ik veel overtuigender. Het irriteert me ook mateloos dat die arme man nog geen twee minuten op zijn boot terug naar Spanje zit als de eerste kerstbomen tevoorschijn worden getrokken. Laat hem op z'n minst rustig het land verlaten!” /BC

De 5 ergste kerstfilms

Even lekker buizen zit er niet in met kerst. Als je jezelf toch weer terugvindt terwijl je A Christmas Carol zit te kijken, weet dat ook dit jaar het baggergehalte op tv weer onovertroffen is:

- 5 Home Alone 4
- 4 Ernest Saves Christmas
- 3 Jingle All The Way
- 2 Santa Clause I t/m III
- 1 Santa Claus conquers the Martians

“Je kunt kerstmarkten duiden als de commercialisering van kerst, maar dat is zo normatief. Het grijpt juist terug op een oude traditie uit de middeleeuwen.” Het gevaar van de commercialisering zit hem erin dat het de bezinning in de weg kan staan. “Een voorwaarde voor bezinning is buiten het alledaagse stappen, bijvoorbeeld tijdens een afgebakende tijd als het kerstfeest. Er zou tijdens kerst ruimte voor rust moeten zijn.”

Stressen met kerst

Een kolfje naar de hand van psycholoogdocent Gijs Jansen. Hij viert kerst in z'n uppie. Al tien jaar. “Ik zie rond de kerstdagen iedereen om me heen stressen. Het is een poel van sociale druk. Terwijl ik denk: je bent eindelijk vrij, je hebt eindelijk tijd om stil te staan bij je leven, dan moet je die kans ook grijpen.” En dat doet hij. Vlak voor de kerst pakt Jansen het vliegtuig naar Gran Canaria. Gitaar mee, boek mee, een schrift om goede invallen te noteren. Jansen ziet kerst als moment van bezinning. Om even van een afstandje naar zijn leven te kijken zoals Ebenezer Scrooge dat doet in het kerstverhaal van Charles Dickens. “Dat existentiële zwarte gat, het teruggeworpen zijn op jezelf, daar kom ik helemaal van bij. Even terug bij af. Ik denk dat kerst daar ook voor bedoeld is.” Zijn ouders, zijn zus en zijn vriendin nemen het hem niet kwalijk, verzekert hij. Ze weten hoeveel waarde hij hecht aan een kerst in afzondering. De kerstdagen vindt hij daarvoor

ideaal, omdat verder iedereen wat te doen heeft. Je moet het natuurlijk wel goed uitleggen, tipt hij. En het scheelt dat zijn ouders ook niet veel moeten hebben van de poeha rond kerst. Pa en ma Jansen liggen met de kerstdagen in trainingspak en met een boek op de bank. “Het zijn hardwerkende middenstanders. Ze werken bij wijze van spreken acht dagen per week, dus ze zijn blij dat ze even niets hoeven.”

Dwangbuis of niet. Religiewetenschapper Quartier denkt dat kerst weer in opkomst is, dat er een heuse revival gaande is. “Kerstmarkten worden weer populairder en zelfs de kerken in voormalig Oost-Duitsland zitten met kerst steeds voller. Mensen herontdekken tradities.” Sommigen geven er een nieuwe invulling aan, zoals Gijs Jansen dat doet met zijn twee dagen van afzondering. Als de kalkoen over tafel vliegt en de gasten zich gaan wapenen met het zilveren bestek, is het misschien ook maar beter om de familiebijeenkomst met de kerstdagen af te schaffen. Je kunt altijd nog zoeken naar nieuwe manieren om je gezamenlijkheid te beleven, oppert gezinspedagoog Gerris. Prijs je intussen gelukkig dat je geen Italiaan of Fransman bent die het hele jaar door van familiebijeenkomst naar familiebijeenkomst rolt. “Er is dan maar één manier om van die sociale druk af te komen. En dat is emigreren.”

Tekst: Marjolein Pijnappels en Martine Zuidweg

Muhammed: 'Tijdens kerst mis ik mijn familie'

Wat doe je als moslim tijdens de kerstdagen? Vox laat vier Radboud-moslams aan het woord. "Kerst is voor mij een soort kooploze koopzondag."

De een woont al zijn hele leven in Nederland, de ander is hier pas twee jaar. Wat ze gemeen hebben, is hun islamitische achtergrond en het feit dat ze werken of studeren op de Radboud Universiteit. Muhammed Kaleem Zahir-ul-Hassan (33), promovendus economie, komt uit Pakistan. Hij verblijft sinds twee jaar in Nederland om zijn PhD-onderzoek uit te voeren. Rafih Berkane (24) studeerde vorig jaar af als informaticus, maar is nog altijd secretaris van de Nijmeegse moslimstudentenvereniging. Hij is geboren en getogen in Rotterdam. Haleh Al-Mansouri (25), vierdejaars Arabisch, komt oorspronkelijk uit Iran, maar woont al jaren in Nederland. De laatste deelnemer aan het gesprek is A.L. (41), een medewerkster van de rechtenfaculteit die niet met haar volledige naam in Vox wil. Ze vertellen over hun eigen kerst en hun kijk op de Nederlandse kerstviering.

Hoe wordt Kerstmis gevierd in het land waar jullie vandaan komen?

Haleh: "In het gebied in Iran waar ik vandaan kom, Ahwaz, leven joden en christenen. Vooral christenen hebben het zwaar door de strenge regels van het islamitische regime. Ze vieren kerst binnen, ze kunnen niets laten merken. Nergens zijn versieringen. In Irak en Syrië trouwens wel, daar versiert men ook kerstbomen." Muhammed: "In Pakistan viert de christelijke minderheid Kerstmis, maar voor het overgrote deel van de bevolking gaat kerst ongemerkt voorbij."

Dan kom je als islamiet in Nederland en blijkt kerst een evenement van jewelste te zijn. Hoe gaan jullie daarmee om?

Rafih: "Door te proeven, zien en ervaren maak je kennis met

christelijke feestdagen. Het is goed om kennis te nemen van wat er speelt, anders raak je geïsoleerd. Wegzappen kan niet. Je moet de dagen een plaats geven in je leven. Dat begint al op de basisschool. Spelenderwijs werd geïntroduceerd wat kerst is. Als zesjarige deed ik gewoon mee aan het maken van kaarsjes en ansichten. Ik plaatste kerst nog niet in een perspectief. Op de middelbare school groeit je eigen bewustzijn, word je opstandig en kritischer dan voorheen. Als iemand die geen waarde hecht aan kerst in religieuze zin, vond ik het onterecht dat ik de vieringen moest bijwonen." Haleh: "Vroeger gaf ik wel kerstkaarten, maar meer uit beleefdheid. Ik was nieuw in Nederland en wilde me aanpassen. Nu weten mijn vrienden dat ik geen kaarten wil ontvangen, want ze hebben voor mij geen betekenis."

Wat vinden jullie van de kerstbomen, de lichtjes, het overvloedige eten in de supermarkt?

Rafih: "Kerst geeft een bepaald gevoel. Ik ben ermee opgegroeid en ik houd ervan. 's Avonds is het gezellig op straat. In de winkels is het druk, overal zijn lichtjes, kerstbomen, tingelbingelmelodietjes. Ja, nu heb ik het juiste woord: het leeft! Eigenlijk zou ik deze sfeer het hele jaar door wel willen." Haleh: "Toen we kinderen waren, hing mijn vader altijd lichtjes op in huis. Dat heeft voor mij niets met kerst te maken, maar meer met de tijd van het jaar: het is koud en donker. De lichtjes helpen je de donkere winternachten door te komen. De sfeer rond kerst vind ik heel leuk. Mensen zijn vrolijk en saamhorig. Het geeft me een warm gevoel dat families en vrienden bij elkaar komen,

Kerst voor moslims

Wel vieren of niet vieren?

Niet

- Volgens strenggelovige moslims is het verboden om deel te nemen aan feesten van niet-moslims, hen te feliciteren, kaarten te sturen of te bezoeken tijdens hun feesten.
- Alcohol in het kerstpakket is verboden om te nuttigen, en moslims mogen volgens strenge interpretaties drank ook niet weggeven.
- Kerstmis kan tegenstellingen tussen christenen en moslims aanscherpen, als we het stadsbestuur van Oxford moeten geloven. Daar heet Kerstmis voortaan "winterlichtfeest" om moslims niet buiten te sluiten. Het bizarre idee wordt echter zelfs in de moslimgemeenschap op hoongelach onthaald.

Wel

- Kerstmis is de viering van de geboorte van de profeet Isa (Jezus).
- Omdat voor veel Nederlanders kerst geen religieuze betekenis heeft, maar men gewoon houdt van lichtjes, de kerstboom en het kerstdiner, is het feest een perfecte mogelijkheid voor integratie.
- Naar moslimlanden vluchten met kerst heeft geen zin, want daar vind je ook de kerstprullaria en -aankleding.

want ik heb altijd geleerd: je moeder en God zijn het belangrijkste in het leven." A.: "Thuis heb ik geen kerstboom, want ik weet niet wat dat voor betekenis heeft. Als ik andere mensen vraag waarom ze een boom in huis halen, weten ze dat trouwens ook niet. Voor de kinderen, zeggen ze dan. Maar ik vind dat als je iets doet, je moet weten waarom. Dat neemt niet weg dat ik de bomen gezellig vind staan. Ik vind het leuk dat mensen alles versieren, hun huis en tuin. Iedereen viert iets, doet boodschappen, koopt cadeautjes. Je voelt dat mensen actief zijn. Na Nieuwjaar is alles zo kaal."

Wat doen jullie zelf tijdens de kerstdagen?

Muhammed: "Tijdens kerst mis ik mijn familie erg, omdat in Nederland Kerstmis niet zozeer een religieus feest is, maar een

feest waarbij de hele familie bij elkaar komt. Ik woon met acht mensen in een huis, met kerst zoekt iedereen zijn familie op. Ik voel me dan eenzaam. Het zou beter zijn om ook mensen van buiten de familie uit te nodigen. De afgelopen jaren belde ik tijdens kerst veel met mijn familie in Pakistan. Gelukkig zal het dit jaar anders gaan. Ik ga naar het huis van een van mijn huisgenoten – zij viert kerst met haar moeder. Ik ben erg nieuwsgierig hoe dat eraan toegaat." Rafih: "Kerst is voor mij een soort kooploze koopzondag: het is irritant dat alle winkels gesloten zijn. Vrienden vieren kerst, dus met hen kan ik niet afspreken. Het zijn oersaai dagen, geschikt om tentamens te leren. Maar meestal hang ik de hele dag een beetje rond en probeer de kerstfilms te vermijden – daar heb ik zo'n hekel aan! Waarom draaien ze geen goede films?"

De 5 beste alternatieven voor kerst

- 5 De Nederlandse kust.** Een waddeneiland of het westen. Uitwaaien op het koude strand waar kerstboom te bekennen is
- 4 De Ardennen.** Te veel dennenbomen om te versieren. Eindelijk rust
- 3 Spanje/Italië.** Betaalbare vliegvluchten en eventueel met de auto nog te doen. Veel kans op een hele zachte kerst. Rond de Middellandse zee wordt de 20 graden nog wel eens aangetikt in december
- 2 Dubai.** Gewoon een werkdag in dit Islamitische land en lekker warm. Wat wil je nog meer?
- 1 Las Vegas.** Heerlijk over the top. Gekker dan kerst daar zal het nooit worden. /AvdH

lijke idee verslapt. Dat vind ik erg jammer. Wel versterkt het de wil van moslims om religie niet los te laten. Ik zou allerlei kritische vragen kunnen stellen. Wat heeft de kerstman met Jezus te maken? Wat wil je met de kerstviering bereiken? Maar ik vind het belangrijker om mensen in hun waarde te laten en hen de ruimte te geven Kerstmis, Pasen en Pinksteren te vieren." Muhammed: "In Nederland is kerst geen religieus feest. Toch geniet ik van de culturele diversiteit van de menselijke samenleving die door kerst wordt weerspiegeld. Iedereen moet zijn religie beleven op een manier die hij of zij prettig vindt."

Tekst: Maartje Bakker

Bert Brussen

'Infantiele onzin'

Ex-filosofiestudent Bert Brussen begon zijn carrière ooit bij ANS en Vox, en timmerde daarna hard aan de weg bij *Geenstijl* (als Lucasdelinkselul) en de website van Jort Kelder (*925.nl*). Daarnaast spuwt hij zijn gal op zijn populaire weblog *bbrussen.nl*. Wat vindt een beroepskankeraar als hij eigenlijk van Kerstmis? "Ik haat gezelligheid."

1 Hoe ziet jouw doorsnee kerstfeest eruit?

"Onherkenbaar. Ik heb kerst helemaal uit mijn systeem verbannen. Het zijn gewoon twee vrije dagen die ik meestal doorbreng met slapen of zo. Voor mij is het een kuttijd. Een ellendig, deprimerend feest vol nepgezelligheid. Ik haat gezelligheid. Daar komt bij dat kerst in Nederland gedomineerd wordt door de gedachte aan de geboorte van Jezus. Zo'n grote leugen als het christendom zou je niet jaarlijks moeten vieren. En dan heb ik het niet eens over de hypocrisie van de mensen die één keer per jaar met de nachtmis naar de kerk gaan. Of die een aflat kopen door een paar euro aan 'de armen' te geven."

2 Uit een opiniepeiling op *Voxlog.nl* blijkt dat de meeste studenten kerst wel fijn vinden.

"Dat verbaast me niets. Truttigheid heerst ook in de studentenwereld. Clubjes als Carolus Magnus of Ovum Novum die in december lekker met elkaar gaan eten. Waarom moet dat juist nu? Waarom eet je niet op andere momenten met elkaar? Of een pak aantrekken en dan tussen de hulstblaadjes kerstliedjes zingen. Infantiele onzin. Het zegt wel iets over welke kant we op gaan. Ik denk dat over tien jaar alle academici met kerst lekker door de *Allerhande* zitten te bladeren om zich te verlustigen aan de voorgebraden kalkoen bij Albert Heijn. Je ziet het al als je door Nijmegen rijdt, de stad wordt degelijker, truttiger, wat meer hockeyachtig. Daar hoort ook het vieren van tradities bij."

3 Moeten we Kerstmis dan maar afschaffen?

"Welnee, als je het leuk vindt: ga je gang. Tuig op die boom en leef je uit. Maar hou op met andere mensen te dwingen om hetzelfde te doen. De hele mythe rond Kerstmis heeft dat zuigende karakter. Neem zo'n Scrooge die door een paar kerstgeesten gedwongen wordt om zich aan te passen: doe nou eens twee dagen aardig man. Of een eigentijdse versie daarvan: Bert van Leeuwen van de EO die met een camera-ploeg voor je neus verschijnt om de ruzie met een of ander familielid bij te leggen. Walgelijk. Hij zou bij mij ook aan het verkeerde adres zijn. Ik ben een man van principes en karakter. Als je een grote mond hebt over kerst, moet je niet plotseling als een blij kind aan de kersttafel gaan zitten omdat er een cameraploeg voor je neus staat."

4 Uiterst publicabele antwoorden, maar niet onverwacht voor iemand die zijn sporen heeft verdiend bij populistische shocklogs. Kom je 's avonds thuis bij de Unox-worst als een heel ander persoon? Even voetballen met de Marokkaantjes uit de straat, een bijdrage geven voor een nieuw parochiehuis en 's avonds geboeid naar de politieke debatten op tv kijken terwijl je af toe 'goed zo Femke' roept?

"Ha, ha. Vergeet het maar. Wat ik schrijf, daar sta ik ook echt achter. Maar ik schrijf wel voor media met een scherp profiel, inclusief mijn eigen weblog, en dat betekent dat sommige denkbeelden van me domineren. Andere aspecten zie je dus gewoon niet zo vaak terug. Al mijn schrijfwerk is typisch Bert Brussen, maar het is niet de héle Bert Brussen."

5 Je schrijft hard, beledigend soms. Heb je wel eens spijt van iets wat je hebt geschreven?

"Soms. Twee jaar geleden stelde de Nijmeegse studente Thalia Weidema zich verkiesbaar voor zo'n personality-achtige 'studente van het jaar-verkiezing'. Daar kun je natuurlijk een hoop lol mee maken, daarom had ik een foto van haar op m'n website gezet die ik een beetje bewerkt had. Voor mij was dat niks bijzonders, dat doe ik dagelijks. Maar helaas kreeg Thalia mijn telefoonnummer te pakken via mijn oude vrienden van ANS, die nooit te beroerd zijn om een ander te helpen. Vervolgens heb je zo'n meisje aan de lijn dat heel schattig uitlegt hoe zijzelf zoiets ervaart en wat voor reacties ze krijgt. Dan denk je wel van: shit, ik ben blij dat ik niet iedereen te spreken krijg waar ik over schrijf. Dat zou mijn werk een stuk moeilijker maken."

6 Populistische weblogs hebben in heel korte tijd een belangrijke rol gekregen in de publieke opinie. Hoe kan dat?

"Omdat ze niet uit het niets komen. Nederland kende al een traditie van het kankeren met de botte bijl uit het cabaret. Denk aan Youp van 't Hek en Freek de Jonge. Hun politieke voorkeur ligt misschien anders, maar de toon van wat ze doen niet. In de periode Fortuyn is er veel veranderd, toen heeft rechts eigenlijk voor het eerst diezelfde toon te pakken weten te krijgen. Met het bekende succes."

7 Hoe invloedrijk is *Geenstijl* eigenlijk?

"Erg. Denk aan Duyvendak en

Vogelaar. Die zijn allebei vertrokken door de beeldvorming rond hun persoon, die voor een belangrijk deel te danken is aan de stukjes van *Geenstijl*."

8 Is die invloed blijvend?

"Niets is blijvend. Het kankeren zal niet over gaan, maar ongetwijfeld komen er weer nieuwe uitingsvormen. Jongeren leren alweer op een heel andere manier met internet omgaan. Denk ook aan de babyboomers die nog steeds treurig lopen te zwijmelen over '68, waar niemand meer wat van snapt. Over dertig jaar lopen de *Geenstijl*-adepten van nu waarschijnlijk net zo te snikken over dat eerste decennium van de 21ste eeuw waarin ze als 'reaguurders' heersten over Nederland en sidderende politici naar huis stuurden."

9 Wordt een diehard venijn-schrijver als jij milder met het klimmen der jaren?

"Milder is het goede woord niet. Genuanceerder ben ik wel. Soms. Een beetje."

10 Waar moet dat naartoe? Misschien ga je zelfs Kerstmis ooit nog leuk vinden.

"No way. Kerstmis sucks. Op 25 december zul je me niet eens thuis vinden, dan zit ik lekker op de Antillen met een cocktail op het strand. Bewust wegvlucht van dat kouwe, klamme, donkere en vreselijk 'gezellige' Nederland. Ik kan het iedereen aanraden."

Tekst: Rob Goossens

“Niet de meest dankbare klus van de wereld.” Kerstpakketten verzinnen voor de medewerkers in je organisatie. Er is namelijk altijd iets te kankeren. Wie deze week een kerstpakket in ontvangst heeft genomen, zal niet beseffen dat de bedenkers ervan er al sinds februari mee in de weer zijn. “Je kunt het helaas nooit goed doen.”

Kankeren op het kerstpakket

Enkele medewerkers die maandag 15 december meteen na ontvangst hun rode kerstdoos van de Radboud Universiteit openrukken, reageren mopperig. “Maat 45 slippers, wat moet ik daarmee?” Een ander “mist een fles wijn”, een derde speurt meewarig naar het logo van de universiteit op een grijze badhanddoek.

Het kerstpakket is even voorspelbaar als het gemopper erover. In de universiteit maakt het geschenk al een aantal jaar op rij de tongen los. Twee jaar geleden was er commotie vanwege een glasscherf in een potje paté, vorig jaar kwam de rechtenfaculteit in actie om de pakketten in te zamelen en door te sluisen naar de voedselbank. Niet dat daarmee het gemopper voorbij was. Want nadat tientallen medewerkers hun pakket voor dit doel hadden afgestaan, luidde de vraag wat de armen ermee aanmoesten. Hoofdcadeau in de dat jaar nogal oversized doos was namelijk een taartschaal. ‘Een ongemakkelijke situatie’, aldus de onderdeelcommissie van het Cluster Ondersteuning

deze maand in een brief. ‘De voedselbank zat opens met 200 glazen gebakschalen’. De commissie wil van het verplichte pandoor af, en doet het voorstel de medewerkers te laten kiezen: óf een kerstpakket, óf het ermee gemoeide bedrag schenken aan een goed doel. Het college van bestuur wacht nadere voorstellen af. Bestuursmedewerker Marlou Majoor is belast met het universitaire kerstpakket, en kent de discussie over ‘flexibilisering’

van het geschenk al van eerdere jaren.

“Het college van bestuur is geen voorstander van kiezen, vanuit de gedachte dat het college als werkgever met één cadeau, gelijk voor iedereen, de gehele academische gemeenschap wil bedanken voor hun inzet.” Andere organisaties, zoals de Hogeschool voor Arnhem en Nijmegen in het verleden, geven hun personeel met kerst een boekje, waarin medewerkers naar believen een geschenk kunnen uitzoeken, of een bedrag

kunnen laten overmaken naar een goed doel. Sylvia van der Weerden, al een paar jaar op rij naast Majoor actief met de kerstpakketten: “Het idee is dat je ook écht iets hebt uit te pakken. Een keuzepakket past niet bij die gedachte. Bovendien is een doos met spullen ook leuk voor de kinderen.”

Kwaliteit niet herkend

Het traditionele gemopper vindt geen grond in mogelijk haastwerk van de bedenkers. Al in februari komt de commissie voor het eerst bij elkaar om zich over het geschenk te buigen. Om het draagvlak te vergroten is sinds dit jaar een universiteitsbreed panel actief dat zich over de keuzes buigt. Commentaar op eerdere pakketten vormt munitie bij het selectieproces, al valt er nauwelijks een lijn in te bespeuren. De een mist een fles rode wijn, een ander wit, en een derde heeft liever bier, somt Van der Weerden op. “Het is heel moeilijk om het goed te doen. Het is een pakket voor 5300 medewerkers, dus een geschenk voor de grootste gemene deler.

Maar niemand is de grootste gemene deler.” “Er is zo’n enorm verschil tussen al die mensen, van hoogleraren tot portiers. Maak al die mensen maar eens blij”, zegt Marlou Majoor.

Van der Weerden: “Het maakt ook uit dat het geen cadeau is van een persoon die je kent, maar van een organisatie. Daar kun je gemakkelijker op schieten.” Een leidraad bij de selectie: er moeten verschillende dingen uit te pakken zijn, niet te veel, en ook niet te weinig. Dat laatste houdt ook verband met het kwaliteitsstreven van de universiteit, wat ook bij het pakket tot uitdrukking moet komen. Vandaar de keuze vorig jaar voor een kwaliteitsrijke design taartschaal, een dito mousserende wijn plus een echte taartstol van de warme bakker. “Niet iedereen herkent die kwaliteit”, zegt Van der Weerden. “Denken mensen alleen: wat moeten we met zo’n schaal?” Met drie kwaliteitsproducten was vorig jaar het budget van 25 euro per pakket al bijna op. Majoor: “En dat leverde weer het

gemopper op dat er zo weinig viel uit te pakken. Zo is er altijd wat.”

Ook komt elk jaar stevast de vraag op tafel waarom de derde wereld wordt overgeslagen. Een fraai Max Havelaar-pakket sluit immers mooi aan bij de kerstgedachte. “Zo’n pakket is te kostbaar”, legt Majoor uit. “Dan kun je redeneren: verhoog het budget maar, maar dat gebeurt niet, vanuit de gedachte dat ons college van bestuur geen geld over de balk smijt.” Hoewel de commissie ook volgend jaar niet over één nacht ijs zal gaan, hoeft niemand de illusie te koesteren dat het gemopper zal verstommen. “Het is ook gewoon heerlijk om af en toe ergens je gal over te spuwen”, zegt Van der Weerden.

“Er is gewoon altijd wel ergens commentaar op te leveren”, zegt Marlou Majoor. “Dat gebeurt niet alleen in deze organisatie, maar overall. En dat is misschien maar goed ook. We moeten ons zorgen maken als niemand meer moppert op het kerstpakket.”

Tekst: Paul van den Broek

De 5 ergste plekken met kerst

- 5 Op 24 december even naar de supermarkt. Echt om heel erg vrolijk van te worden.
- 4 De parfumerie, omdat je op tweede kerstochtend nog snel even een cadeautje voor je moeder moet kopen (samen met de rest van Nederland).
- 3 Weihnachtsmarkt. Vooral die in Oberhausen rond het grootste winkelcentrum van Europa is een leuke. Het ideale vervoersmiddel daarheen is uiteraard in een bus met bejaarden.
- 2 Center Parcs. A State Of Happiness wordt een state of suicide als je met kerst in zo’n huisje zit opgehokt.
- 1 Meubelboulevard of Ikea. Langs de bankstellen sjokken achter verveelde echtparen. “Verkoopt u ook galgen?” /AvdH

Wat willen we wel?

Mopperen we op het kerstpakket omdat we helemaal geen cadeau verlangen, en juist in deze dagen het geschenk liever gunnen aan iemand die het écht nodig heeft? Dat valt tegen. Uit onderzoek (uit 2006) blijkt dat liefst tweederde van de Nederlanders wel degelijk van zijn werkgever een kerstpakket verlangt. Maar de inhoud ligt gevoelig. Bijna de helft van de werknemers geeft te kennen ‘absoluut geen levensmiddelen’ in het pakket te willen. Toch zit in zes van de tien dozen voedsel. Eenderde peuzelt zelf aan de onverbeterlijke potjes ragout, pakjes soep of patés, een kwart geeft de rommel weg, de rest verdwijnt. Over drank hebben we minder te klagen. Een kleine minderheid (13 procent) wil absoluut geen fles in zijn pakket aantreffen. Als mensen de keuze hebben tussen een doos met toastjes en wijn óf geld, dan kiest de helft voor het laatste.

Vind je het leuk om volgend jaar mee te denken over het kerstpakket? Geef je dan op bij Marlou Majoor: m.majoor@cvb.ru.nl

Kerst is weer een lichtfeest

Het is een nieuwe vorm van kerst vieren. Een soort Oranjegevoel, maar dan met kerst. Je huis met zo veel mogelijk lampjes en lichtgevende elementen optuigen. Zoals hier bij moeder en zoon Korst aan de Valburgseweg in Elst. Fotograaf Erik van 't Hullenaar maakte deze foto niet alleen omdat hij het een typerend beeld vond, maar ook omdat het volgens hem een diepere betekenis heeft. "Het is zo gemakkelijk om dit soort versieringen af te doen als kitsch. Voor mij heeft het veel meer te maken met een zoektocht. We hebben geen kerken meer en zijn op zoek naar een nieuw soort saamhorigheid." Zo wordt kerst weer een beetje het lichtfeest wat dat voor onze verre voorouders al was.

Winnaars *Vox kerstverhalenwedstrijd*

Schrijvende kerst

De opdracht: schrijf de kerst van je af met je meest schrijvende kerstverhaal. Twee inzendingen staken volgens de jury met kop en schouders boven de rest uit. Willem Claassen is winnaar met *Hamburgermeisje*. De tweede plaats is voor *Light Emitting Deode* van Ruben van den Brink.

Hamburgermeisje

Het was een koude avond in december, daags voor kerst. Het bedrijventerrein langs de snelweg leek door de mist te zijn opgelost. Toch vonden veel automobilisten blindelings de weg naar het hap-slik-wegrestaurant op de hoek van het terrein. Alsof ze aanvoelden dat daar iets gaande was. Het was een avond met mierzoete kerstdeuntjes op de radio en met kou die op onverklaarbare manier de goed verwarmde auto wist binnen te dringen. Een avond waarbij je flink gas wilt geven, maar door het slechte zicht genoodzaakt bent kalm aan te doen. Dat je in je auto zit en niets ziet, maar intuïtief aanvoelt waar de hoge paal met de gele 'M' moet staan. Zo'n avond.

Veel bezoekers kozen op deze avond voor de McDrive. Geen zin om uit de auto te stappen en in het kindvriendelijke restaurant plaats te nemen. Liever lekker thuis. De meegereisde kinderen mopperden, de ouders dreven tactisch hun zin door. 'We doen het zo, en anders maar geen friet!' En zo gleden de vierwielaars achter elkaar in slaktempo richting het insprekkapparaat. Met een druk op de knop werd het raam geopend en nam een hakkelende, krakende stem de bestelling op. Op dat moment hadden de automobilisten nog niets in de gaten. Dat de stem hakkelde, kon verschillende oorzaken hebben. Waarschijnlijk was het gewoon een oud insprekkapparaat. De autobestuurders concentreerden zich volledig op het rijtje menu's dat ze door moesten geven en op het beantwoorden van de vragen. Die waren niet altijd goed te verstaan, maar wel te raden.

'Wenst u er frietsaus bij?'

'Ja.'

'Zoet-zure (...) bij?'

'Ja.'

'Co(...)?'

'Ja.'

'(...)'

'Ja, ja, ja! Alles erop en eraan en het liefst in zo groot mogelijke porties.'

De kou en de kerst maakten hongerig. Voor even werd er niet op de cent gekeken. Men mocht doorrijden naar het raam van het ham-

burgermeisje. Vaak moest nog even gewacht worden voor men daadwerkelijk aan de beurt was. Dat duurde tien, vijftien seconden. Niets in feite, maar voor een hap-slik-wegrestaurant toch behoorlijk aan de lange kant. En dan stond men eindelijk naast haar raam. Moest het autoraampje weer open, dook de kou ongegeneerd naar binnen, werd de portemonnee uit de broekzak gevist en een biljet, dat ruim voldoende moest zijn, eruit gehaald. Pas op dat moment gingen de ogen naar het meisje.

Het werd stil in de auto. Dit was even slikken. Geen plastic glimlach, geen quasi-vriendelijke oogopslag van een doorgewinterde professional. Nee, niets van dat. Het waren tranen. Het hamburgermeisje liet ze rijkelijk vloeien. Geen overdreven tranen, en ook niet begeleid door gejammer. Nee, dit was oprecht te noemen. Het meisje probeerde zo goed mogelijk haar werk te doen, maar de tranen bleven over haar wangen rollen. Af en toe ontsnapte er een snik. Alsof het een bedevaart betrof, trokken de mensen langs dit huilende fenomeen. Snikkend herhaalde het meisje de bestelling ter controle. Vervolgens maakte ze het geldbedrag bekend. In de ene auto werd onbewust met open mond naar haar gekeken. In de andere auto werd in een reflex het gezicht afgewend, oogcontact vermijdend. Het waren ongemakkelijke situaties.

Door de kleine opening aan de onderkant van het raam van het restaurant werd het geld overhandigd. Het meisje duwde het voedselpakket, dat net door de opening kon, terug. Samen met het terug te geven bedrag. De automobilisten draaiden snel het raampje dicht, trokken op en verdwenen in de mist.

Er werd nauwelijks iets tegen haar gezegd. Af en toe kwam er met veel moeite een vluchtig 'dankjewel' uit. Desondanks was iedereen geraakt door het verdrietige tienermeisje achter glas.

Op weg naar huis, terwijl de frietlucht zich over de auto verspreidde, zocht men naar verklaringen. Men wilde het begrijpen. Een moeder stelde zichzelf en haar gezin gerust: 'Het zal de verkering wel zijn.' Een zakenman herinnerde zich de verontrustende berichten die hij 's morgens in de krant gelezen had. Over tegenvallende resultaten bij enkele grote horecabedrijven.

Willem Claassen

(Beuningen, 1982)

Woonplaats Nijmegen.

Studierichting Geschiedenis, afgerond in augustus dit jaar.

Literaire loopbaan Publicaties in literaire tijdschriften als *Op Ruwe Planken*, *Lava*, *Komkommer & Kwel*. Sinds 2006 redacteur bij *Op Ruwe Planken*. Werkt samen met Hanneke Hendrix en Dennis Gaens aan een verhalenbundel (verschijnt medio 2009).

Kerstdoel In de algehele verzadiging van kerst toch proberen het mooie en eigenzinnige eruit te pikken. De kerst van Sufjan Stevens bijvoorbeeld.

Weblog www.modderenlijm.nl.

Een dichter dacht dat ze al het verdriet van deze rampzalige wereld op zich nam. Hij schreef deze gedachte gelijk op in zijn aantekenschrijftje dat hij altijd bij zich droeg. Het hamburgermeisje was de kiem voor nieuwe poëzie.

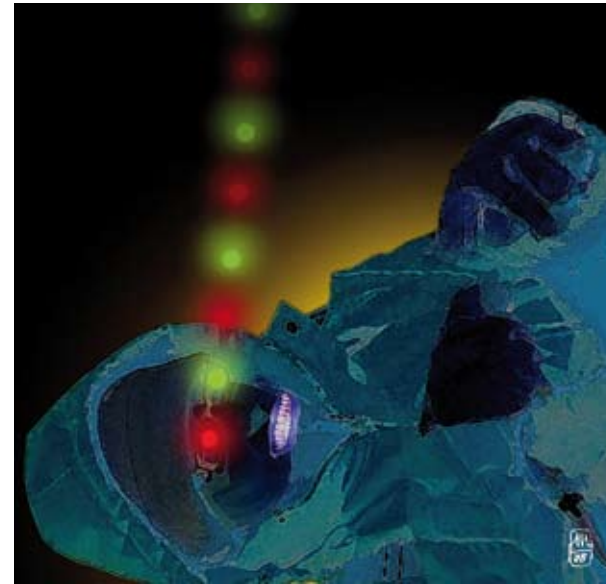
Twee hartsvriendinnen, terug van een dagje shoppen, waren ervan overtuigd dat het om een onverklaarbare huilbui ging. ‘Zo eentje die iedereen wel eens heeft’, zei de een terwijl de ander driftig jankte, waarmee hun vriendschap nog maar eens werd bevestigd. Zo zocht ieder zijn eigen antwoord, terwijl men zich verwijderde van het restaurant waar de tranen bleven komen.

Tot die ene man, in die oude, pruttelende roestbak. Je zou het niet van hem verwachten. Ook hij had de gele ‘M’ blindelings gevonden. Ook hij wilde snel

friet en dan naar huis. Ook hij werd volkomen verrast door het huilende meisje. En ook hij draaide gewoon zijn autoraampje open en overhandigde het geld. Maar hij bleef naar het meisje kijken. Niet met open mond, maar gewoon op een manier om oogcontact te krijgen. Zij ontweek hem. Toen ze hem de maaltijd toeschoof, duwde hij het terug. Nu kon ze niets anders dan hem aankijken. ‘Neem jij maar’, zei de man.

Het hamburgermeisje aarzelde even, wreef wat ongemakkelijk in haar rode ogen. Toen opende ze de papieren zak. De man lachte haar toe. Langzaam draaide hij zijn raampje dicht en reed weg. Het huilen was voorbij en iets was voorgoed veranderd, daar bij dat hap-slik-wegrestaurant.

Willem Claassen

Light Emitting Deode

“Gelijk heb je”, riep ik nog, en “Fijne dagen!” Dat moest maar voldoende zijn. Ik draaide me om en beende in een stevig tempo richting achteruitgang. Met mijn rug naar de borrelende menigte kon ik de geforceerde glimlach eindelijk van mijn gezicht laten glijden. Wat een verademing. Mijn trekken ontspanden zich en namen een positie in die veel beter paste bij mijn gemoedstoestand. Van het resulterende plaatje zou niemand echt vrolijk worden. Het was waarschijnlijker dat ik straks voldoende levensruimte in de trein zou hebben en dat de junk voor het centraal station me voor één keer niets zou vragen. Misschien zou hij zelfs bereid zijn het laatste grammetje geluk met me te delen, omdat hij in mijn gezicht iets van zichzelf herkende. Het idee om nog voor de jaarwisseling een radicale hobby op te vatten bracht mijn mondhoeken toch weer een beetje omhoog, maar met deze sardonische grijns had ik het vermoedelijk geen minuut langer uitgehouden hierbinnen dan nu het geval was.

“Gelijk heb je”, had ik zojuist geroepen. De waarheid? Ik had geen flauw idee wat hij als laatste zei. Daarvoor? Ja, eindelijk gebezeld waar je het moeilijk mee oneens kon zijn. Opmerkingen waarop ik niets anders kon verzinnen dan: “Goh” of “Nou, toe maar”. Maar meer had Vreeswijk ook niet nodig als hij op de praatstoel zat. Enkele van dit soort woordjes waren voldoende smeermiddel om de motor van zijn monoloog gaande te houden. In mijn gedachten liet ik Vreeswijk drooglopen en vastslaan. Ik zou zwijgen en observeren hoe uiteindelijk, na een paar terminale horten en stoten, het gesprek de geest gaf. Ook deze gedachte stemde me vrolijk. Ik zou verdomme toch geen goed humeur krijgen?

Op het binnenplaatsje, waar mijn fiets eenzaam in het rek stond, jaagde de decemberwind natte blade-

ren in het rond. Mijn gedachten verzamelden zich al voor een kanonnade over weer, wind en natte kerst, toen mijn oog viel op het elegante paaltje dat sinds een week naast de poort geïnstalleerd was. In een flits draaide ik me om, graaide naast de deurklink en gleed uit over een paar rotte bladeren. Het gevoel van het plasje water dat door mijn broek heen mijn dijbeen vond en het geluid van de deur die in het slot viel, moeten ongeveer tegelijk mijn brein bereikt hebben. Mijn portemonnee. Op mijn bureau natuurlijk. Niet vergeten, dacht ik nog. Ik kom voor ik ga nog wel even terug, dacht ik nog. Verdomme. Alsnog die kanonnade.

U moet weten dat sinds een week alle toegangen tot het gebouw even zwaar bewaakt worden als mijn bankrekening. U mag ook weten dat ik me maar moeilijk aanpas aan nieuwe routines. Tot vorige week was een zwaai met mijn personeelspas voldoende om alle deuren buiten sluitingstijd te openen. Maar mijn goede ouwe pas is uit de tijd. Ingehaald door de wetenschap. Gecorrumpieerd. Iets met Mifare. De twintigste pincode in mijn leven vangt hem nu. Die heb ik dus keurig op een briefje geschreven en in mijn portemonnee gedaan.

Ik krabbelde overeind en gunde mezelf een volle minuut om de hogere macht een flinke portie van mijn ongeluk in de schoenen te schuiven. Ietwat opgelucht begon ik aan wat me te doen stond: de aandacht trekken van de borrelaars. Ik drukte mijn neus tegen het raam, dat van binnen beslagen was. De kerstborrel naderde zijn hoogtepunt. Om de gênantste taferelen te vermijden, denk jaaroverzichten op alfabet, ongeveerrijm of zelfs volksmuziek, was ik er al vroeg tussenuit geknepen. Alleen de hindernis die Vreeswijk heet moest nog genomen. Ik wist zeker dat ik dankzij zijn dubbele tong vergeten was langs mijn bureau te lopen.

Eerst maar eens stevig kloppen. Ik negeerde de pijn in mijn verkleumde knuisten, maar kreeg nog min-

der reactie dan op de talloze obligate gebedjes uit mijn jeugd. Het verschil was, dat bidden voor de kat z’n viool me al lang niet meer teleurstelde. Voor een reactie op mijn gebonk echter, iemand die even de gang in zou lopen, had ik maar wat graag mijn gezicht nog even in een dankbare glimlach geplooid. Schreeuwen dan maar? Terwijl ik mijn longen vol zoog met koude lucht hoorde ik hoe binnen een zelfgeprutseld afdelingskerstlied werd aangeheven. De begeleidende muziek – Frans Bauer – werd een tikje harder gezet. “Heb je even voor mij?” zuchtte ik, terwijl mijn longen weer leegliepen. Ik zocht beschutting bij de fietsenstalling, ging op mijn tas zitten, sloot mijn ogen en liet de eerste rilling langs mijn ruggengraat toe.

Licht. Iemand deed het licht in de gang aan. Ik veerde overeind en zette het op een beuken. “Hallo... hallo!” Door de beslagen ramen heen zag ik nog net hoe twee mensen de trap omhoog namen. De rode pumps herkende ik als die van juffrouw Smallestra. In combinatie met het vreselijke hoofddekseel – gratis bij een pak kransjes? – dat ze al de hele dag droeg verdiende ze bij mij nog voor aanvang van de borrel de titel Kerstmuts van het jaar. In het zaaltje achteraan waren de lichten inmiddels gedoofd. Was de borrel al afgelopen? Ik keek op mijn horloge. Lieve Maria, ik zat hier al bijna een uur. Maar redding was nabij. Juffrouw Smallestra zou immers haar spullen pakken en terugkomen. Ik stond klaar met mijn hele trukendoos om haar aandacht te trekken zodra ze de trap af zou komen. Twee knipperende fietslampjes op mijn jas, kloppen, schoppen en schreeuwen: dat was het plan. Als warming-up maakte ik wat kniebuigingen en bokste tegen mijn schaduw op de deur. Ik trok mijn capuchon verder over mijn hoofd en blies wolkjes de kou in. Op de tweede verdieping zag ik een licht aanknippen. Het was de kamer van Vreeswijk.

Hoe lang duurt het in godsnaam om je spullen te pakken? Zou ik een voorzichtig steentje wagen richting het raam van Vreeswijk? Zolang daar licht brandde kon ik me permitteren de trap even uit het

oog te verliezen, nietwaar? Een andere optie... Nee. Ik ben verdomme geen twintig meer... Het dak van de stalling kom je zo op, dat is het probleem niet. Het is de sprong vanaf de vensterbank van de eerste verdieping naar de stalen buis die voor het raam van Vreeswijk loopt... Als je misgrijpt kom je lelijk neer. Als je raakgrijpt, kun je die vent eindelijk eens in zijn smoel schreeuwen dat hij de rest van het kerstfeest geacht wordt thuis te vieren, dus of hij niet snel naar beneden kan komen om de achterdeur te openen. De gedachte aan zijn blik als ik voor zijn raam zou hangen gaf me voldoende adrenaline en voor ik het wist, stond ik op de vensterbank van de eerste. Ik haalde diep adem, vloekte een keer zachtjes tegen mezelf, en sprong. Yes! Ik trok mezelf aan de stalen buis omhoog en keek over de rand van het venster Vreeswijk’s kamer in. Wat ik daar zag was geen pretje. Alle Jezus wat ordinar. Twee pumps staken hoog in de lucht en Vreeswijk’s pantalon, normaal uitmuntend dienstdoend als bedekker van bleke hammen, was afgezakkt naar niveautje enkels. Wat een gevatte opmerking had moeten worden, ont-aardde in een oerschreeuw.

Door de waas voor mijn ogen heen onderscheidde ik langzaam het elegante paaltje voor de poort. Een rood ledje knipperde in een geduldig tempo. Klaar voor een antwoord, als het daarom gevraagd werd. Maar vragen, die had ik wel! Hoe kom ik in hemelsnaam hier op de grond terecht, dacht ik, en waarom heb ik zo’n pijn in mijn hoofd? Wacht. Gevallen zeker? Plots werd het ledje groen. Dat dacht ik al. Is het ernstig? Het rode knipperen hervatte. En zag ik nou Vreeswijk? Samen met Smallestra? Groen. Ik dacht dat zij... Groen geknipper. Maar hij dan? Rood. Mijn god... Groen.

In de verte ontwaarde ik stemmen, maar de stille dialoog met het paaltje ontnam me de moed om iets te roepen. Mijn hand reikte zwakjes omhoog. “Hij beweegt!” klonk het nu. Onmiddellijk hoorde ik voetstappen mijn kant opkomen en een moment later keek ik in de gezichten van Vreeswijk en juffrouw Smallestra. “Ik dacht dat jij al lang naar huis was!”, zei de eerste. “Hoe voel je je? Je hebt het afdelingskerstlied gemist”, de tweede. “Ik hoorde een schreeuw”, zei Vreeswijk. “We zijn meteen gekomen”, vulde juffrouw Smallestra aan. Ik zag hoe ze vluchtig oogcontact zochten in de stilte die volgde. “Portemonnee... op mijn bureau...”, wist ik uit te brengen. Juffrouw Smallestra knikte begrijpend en liep op een draffe terug het gebouw in. “Zo,” zei Vreeswijk, “zullen we jou dan maar even langs de eerste hulp rijden?” De gedachte maakte me licht misselijk, maar veel kracht om tegen te sputteren had ik niet. Ik mompelde nog wat dingen als “teveel moeite... fiets... kerstavond, ga naar huis joh...” Maar Vreeswijk was onverbiddelelijk. Hij hielp me overeind en ondersteunde me, terwijl hij met zijn vrije hand vlot een pincode intoetste. “Je zou voor mij precies hetzelfde gedaan hebben.” Het ledje sprong op groen. Op mijn gezicht verscheen een grimas. “Gelijk heb je.”

Ruben van den Brink

Meer kerstverhalen op Voxlog.nl
We kregen voor de Vox Kerstverhalenwedstrijd nog meer leuke verhalen binnen op de redactie. De vijf leukste en meest schrijnende kun je lezen op Voxlog.nl.

Ruben van den Brink
(’s-Hertogenbosch, 1978)

Woonplaats Utrecht.

Werk Junioronderzoeker grondslagen van de wiskunde aan de Radboud Universiteit. Vanaf 1 januari regelneef bij Technicolor in Hilversum.

Literaire loopbaan Enkele korte verhalen en liedjes, tot dusver voor een beperkt publiek.

Kerstdoel Genieten van de rust na het zich opstapelende werk van voor de vakantie, met als bijzonder moment het wakker worden tijdens de eerste ochtend van de vakantie, in de wetenschap dat het allemaal achter de rug is.

Kerstgedachte(n)

Hebben we een beetje zin in kerst of zien we er liever helemaal vanaf? Vox ging de campus op en vroeg het studenten en medewerkers.

Tekst en fotografie: Jaap Godrie en Anouk Kerkhof

Crispijn Jansen (23), student natuurkunde

"Ik vind kerst wel cool: hoe witter, hoe beter. Ik houd wel van familieaangelegenheden, lekker de Bert en Ernie kerst-cd meezingen!"

Annalisa Fasolino, hoogleraar natuurkunde

"Ik verheug me op de kerstdagen. Mijn Italiaanse familie zie ik alleen als we samen de kerstdagen vieren. Kerstavond is het belangrijkste, dat vieren we in Rome. De katholieke traditie geldt daar nog heviger dan hier. We eten daarom geen vlees maar vis en we geven elkaar cadeaus." Mijn kerstherinnering: "De laatste kerst met mijn moeder, twee jaar geleden, was zeer speciaal. Het was een laatste vrolijk en ontspannen moment voordat ze kort daarna kwam te overlijden."

Koen van Miltenburg (23,1) en Fabiaan Hendrick (24), studenten bedrijfscommunicatie

Koen: "Ik vermaak me altijd wel prima, maar eigenlijk doen we niks anders dan met familie thuis zitten, eten en spelletjes." Fabiaan: "Eigenlijk een verkapte vorm van huisarrest dus." Koen: "Als je na drie dagen weer weggaat, heb je in ieder geval genoeg gegeten voor een week." Ergste kerstervaring: Koen: "Ik vond het vroeger heel saai om met mijn opa en oma mee te gaan naar de kerk tijdens kerst. Dan duurde de mis ook nog eens dik twee uur."

Ivan Beemster (22), student filosofie

"Het is een beetje een raar feest geworden, zo tegengesteld aan de oorsprong. Toch grijp ik het aan om het met familie te vieren. Samen eten, uren doen over koffie drinken, de toespraak van de paus kijken op tv. Eigenlijk doen we heel weinig die dagen, dat vind ik wel mooi." Leukste kerstervaring: "Ik heb een tijdje in Zweden gestudeerd, daar worden de lichtjes en de kerstboom pas eind januari opge-ruiemd. Dat was mijn langste kerst ooit."

Twan van Lieshout (24), student politicologie

"Je moet niet meer van kerst willen maken dan het is, zo speciaal is het niet. Ik vier het wel graag, omdat we dan met ons gezin weer eens allemaal bij elkaar zijn." Leukste kerstervaring: "Vorig jaar belandde ik tijdens een wandeling met mijn vriendin in de kerk in een klein dorpje. Ik ben niet gelovig, maar tijdens die mis had ik voor het eerst een echt kerstgevoel."

Janneke Horlings (21), student bedrijfscommunicatie en filosofie

"Vergeleken met Sinterklaas vind ik Kerstmis saai. Met Sinterklaas doe je echt je best door bijvoorbeeld een surprise voor iemand te maken. Kerst staat voor mij vooral gelijk aan verplicht binnen zitten. Nu ik al jaren niet meer naar de kerk ga, heeft het zijn speciale betekenis verloren."

Sharon Lacroix (18) en Jos Tollema (19), studenten bedrijfswetenschappen

Sharon: "Kerst is superleuk! Vanwege de gezelligheid, maar natuurlijk ook omdat je dan lekker kunt eten." Jos: "Geloof speelt voor mij geen rol, het gaat er vooral om dat we met de familie bij elkaar zijn." Ergste kerstervaring: Sharon: "Ik moet altijd één dag werken in een restaurant. Heel vervelend, vooral als mijn familie ondertussen iets leuks gaat doen." Jos: "De vriend van mijn zus is een goede gast, maar als hij begint te praten... dan houdt hij echt niet meer op!"

Silvana Schouten (18), student biologie

"Leuk, maar de dagen ervoor zijn chaotisch. Er moet namelijk zoveel geshopt worden voor de pakjesavond!" Mijn kerstherinnering: "Twee jaar geleden kreeg ik een hond als kerstcadeau. Onze oude was gestorven en daar waren we verdrietig over. Maar die nieuwe is nogal een bulldozer, hij heeft het hele huis verbouwd."

Esther Mathijssen (19), student pedagogische wetenschappen

"Met Kerstmis zijn we weer eens met het hele gezin bij elkaar, dat gebeurt de laatste tijd niet zo vaak. Verder is kerst elk jaar eigenlijk weer hetzelfde."

Michael Wiemers (24), student psychologie

"Hoewel ik kerst een leuk feest vind, gaat het misschien wel te veel om zaken als cadeau's en niet genoeg om het idee erachter. Ik ben zelf niet gelovig, maar het zou wel mooi zijn als het religieuze aspect meer naar de voorgrond komt en mensen daar rond kerst meer over nadenken."

Maïke Smeenk (20), student biologie

"De kerstdagen vind ik erg leuk. Het verhaal erachter is niet zo belangrijk voor me, ik vind het gewoon gezellig om uitgebreid te eten en naar de kroeg te gaan 's avonds." Mijn kerstherinnering: "Toen ik jong was heb ik per ongeluk mijn haar in brand gestoken tijdens een kerstschoolvoorstelling. Ik had heel lang haar en moest een kaars vasthouden. Er waren hele plukken haar uit."

Leon Groenewegen (22), secretaris studentenvakbond AKKU

"Kerst is voor mij een excuus om in plaats van tachtig uur, veertig uur per week te werken. Eindelijk wat rustig aan doen. Ik vier het met familie." Mijn kerstherinnering: "Iedere kerst is bijzonder. We kopen elk jaar een nieuwe kerstbal, zo groeit de boom langzaam vol. Ik heb nog nooit een rotkerst gehad, kerst is gewoon wel fijn."

Lian Smulders (22), student geneeskunde

"Ik ben jarig op 26 december, dus voor mij is het dubbel feest. Thuis vieren we altijd de eerste dag kerstmis en Tweede Kerstdag mijn verjaardag. Leuk, want de hele familie kan altijd komen; iedereen heeft dan toch vrij." Leukste kerstervaring: "Dat het sneeuwde tijdens mijn verjaardag, dat vond ik wel bijzonder."

Mieke Knobben (19) en Rineke Voogt (18), studenten biologie

Mieke: "Ik vier kerst lekker cliché met familie. We hebben dan een huis vol schreeuwende neefjes en nichtjes." Rineke: "Ik maak zelfs een wandeltocht in het bos met mijn opa en oma!" Ergste kerstervaring: Mieke: "Toen ik mijn mond verbrandde aan een aardappelkroket en hem maar niet kreeg uitgespuugd."

Zeven tips om kerst te overleven

Heb je net lekker vakantie, wordt het kerst. Vol verwachting zitten je ouders achter hun gourmetstel op je te wachten. Maar ook je vrienden, je partner, je schoonouders en je huisgenoten moeten iets van je. Of wilde je ook nog even tijd voor jezelf? Met goed time-management en sluwe trucjes kom je de kerst ongeschonden en zonder ruzie door.

Tekst: Alex van der Hulst
Illustraties: Merlijn Draisma

Tip 1

Holidays are coming

De Amerikanen hebben het niet voor niets over de holidays als ze over kerst praten. Ga er tussen-uit, kan jou het schelen. Toedele-dokie paps en mams. Of het nu Schiermonnikoog, een ijskoud Berlijn, een berghut in Frankrijk of mediterrane Spanje is, soms is alles beter dan thuis.

Tip 2

De scheidingsconstructie

Je ouders maken slechte beslissingen in hun leven. Trouwen kan daar een van zijn, net als kinderen krijgen en dan toch maar gaan scheiden. Jij bent daar nooit in geraadpleegd. Er zijn stelletjes bij wie beide ouders gescheiden zijn. En dan gaan ze er vanuit dat je bij alle vier de ouders langskomt tijdens kerst? Zij moesten zo nodig scheiden, dan moeten ze ook op de blaren zitten. Dit is de situatie om je hakken in het zand te zetten, houd het maximum op twee bezoeken per kerst. Eisen ze toch alle vier aandacht, doe dan een kruispost. Nodig ze twee bij twee bij jou thuis uit, of neem er eentje mee naar de ander. Natuurlijk niet de gescheiden ouders bij elkaar zetten, dat wordt geheid ruzie. Nee, de vader van de een en de moeder van de ander. Even oppassen dat ze elkaar niet al te leuk gaan vinden, anders heb je in januari plotseling iets met je stiefbroer of -zus. Je kunt ook vaders aan vaders en moeders aan moeders koppelen.

Tip 3

Activiteitenbegeleiding

Je loopt de versierde huiskamer binnen en je ziet hoe je broertje de sjoelbak aan het testen is. Oma beschrijft post-its voor het komende *Wie ben ik?*-spelletje, je vader doet nu alvast zijn wandelschoenen aan voor die stevige boswandeling die jullie straks gaan maken en je moeder poetst de Monolopyhotels nog eens op. Hoe kom je hier in hemelsnaam onderuit? Simpel. Je gaat bij die sjoelbak staan en houdt je vingers voor de gaten. Broertje pis-sig. En je kent hem lang genoeg om hem helemaal over de rooie te krijgen. Probeer hem desnoods die sjoelstenen op te laten eten. Al snel zal het een groot kabaal zijn. Iedereen boos, jij het zwarte schaap en uitgesloten van alle 'leuke activiteiten'. Balen zeg, dat wordt de hele kerst op de bank hangen. En dat broertje? Ach, die vergeet en vergeeft wel.

Tip 4

Feestkerst

Je vrienden wonen in en rond Nijmegen. Waarom zou je niet uitgaan met de feestdagen? De 24ste kun je alvast goed het café in. Rustig uitkaterend kun je de 25ste aanschuiven bij de kerst-brunch en met zo'n brak hoofd gaan alle onaangename aspecten van kerst als in een waas voorbij. Je kunt er voor kiezen om de 25ste 's avonds even gas terug te nemen, maar je kunt ook alvast die zeven gangen van het kerst-diner eraf hakken in de Matrixx. Veel Matrixx-gangers zullen de 26ste in een soort van vegetatieve staat doorbrengen. Wie nog wel kan lopen, kan op Tweede Kerstdag wederom naar de Matrixx voor disco, naar Doornroosje voor hiphouse met Tyree Cooper of naar de Vasim om te dansen met *christmas fairy's* op de KissKissClub.

Tip 5

Vreet je rot

Soms is kerst de culinaire variant van *Ren je rot*. Na een jaar keihard werken, ben je in december eindelijk op je streefgewicht en dan begint het twee dagen durende *Vreet je rot*-festijn. Hallo kilo's, dag lijntje. Het is een idee om snel naar een pro-ana-site te surfen, maar heel chique is die oplossing niet. En wie wil er nu de hele kerst naast een toiletborstel doorbrengen? Op 24 december plotseling vegetariër worden, werkt ook niet helemaal, want koekjes, drank en chocola zijn juist de grote boosdoener. Nee, de enige oplossing is beweging. Ga op de fiets naar je ouderlijk huis, waar dat ook mag staan. Zorg in ieder geval voor een fietstocht van twee uur, dan kun je daarna eten wat je wilt. Wonen ze te dichtbij, lopen! Desnoods met een omweg. Bijkomend voordeel is dat je zo al een deel van de dag hebt stukgeslagen. En in die tijd kun je ook niet eten of drinken.

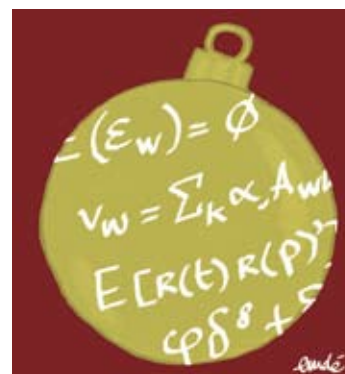
Tip 6

Ketterse kerst

Dankzij de kritische distantie van je academische loopbaan en het lezen van Richard Dawkins' *God Als Misvatting* schaar je het opperwezen sinds kort tussen bebaarde, niet-bestaande wezens als Sinterklaas en de Kerstman. Maar wat nu als je gelovige familie tijdens kerst al vroeg enthousiast naar de kerk beent om daar op de eerste rij plaats te nemen? Weigeren kan leiden tot discussies die je kunt missen als kiespijn. En het vooruitzicht om door je vader, met de bijbel en het kruis in de hand, naar de kerk te worden gejaagd is ook niet prettig. De beste oplossing is om zeer tactisch van de trap te vallen. Maak in ieder geval veel geluid en zorg dat niemand het ziet. Met die verstuikte enkel kun je echt niet naar de kerk. En nee, je wilt ook geen dokter, laat je familie eerst maar naar de kerk gaan, dan zien jullie daarna wel verder. Jij laat je geestelijk wel voeden met een mooie *Hour of Power*-uitzending. En wat blijkt als iedereen terugkomt van de kerkdienst? Toen die tv-dominantie zei 'Sta op en loop', voelde jij de pijn in je enkel als sneeuw voor de zon verdwijnen. Halleluja, heus!

Tip 7

Hoe is het met je studie?

Nu ooms en tantes, oma en de buren niet meer verbaasd kunnen doen over hoe groot je bent geworden, gaan ze natuurlijk naar je studie vragen. Helaas allemaal afzonderlijk. Je kunt natuurlijk een mooi Excelbestand maken met je prestaties: grafiekje erbij, prognose. Maar dat gaat toch wat ver, het kost ook erg veel moeite. Nee, het is beter om je saaieste vak tot in detail te bespreken als er naar je studie wordt gevraagd. Al snel schieten de ogen van de vragers schichtig heen en weer op zoek naar een uitweg. Dat gesprek wordt binnen de kortste keren afgekapt om de komende jaren stelselmatig te worden vermeden. Zou het kunnen zijn dat verre familie iets te veel affiniteit met je studie heeft, zeg dan snel dat je natuurkunde studeert of iets anders dat de tegenpartij ver boven het hoofd gaat. Dan is dat onderwerp afgetikt en kun je smalend naar de trieste baan van het familielid vragen. Prettige kerstdagen.

Terwijl Nederland zich laaft aan de warmte van familie, kaarslicht, kalkoen en drank, zijn zij aan het werk. Kim, Martijn en Rikkie bevinden zich tijdens de kerstdagen in het laboratorium, in de bioscoop en achter de bar. “Op kerstochtend verzamel ik de urine van muizen.”

Tekst: Bregje Cobussen / Fotografie: Erik van 't Hullenaar

Werken met kerst

‘Met kerst krijg ik dubbel betaald’

IN DE BIOSCOOP

Rikkie Dautzenberg (22), vierdejaars psychologie.

Op eerste kerstdag runt ze als bedrijfsleider de bioscoop Carolus in Nijmegen.

“Ik werk hier al meer dan vier jaar. In het begin achter de kassa en het buffet. Later nog een tijdje als operateur en nu ben ik bedrijfsleider. De afgelopen jaren heb ik altijd met kerst gewerkt. Meestal zelfs alle dagen, maar dit jaar vond ik het wel even mooi geweest. Niet omdat ik werken met kerst niet leuk vind, maar omdat het zo vermoeiend is. We zijn in de kerstvakantie langer open en mijn werkdagen tellen dan gemakkelijk twaalf uur. Daar valt op de kerstdagen niets omheen te plannen. Of we zouden een extreem vroeg kerstontbijt moeten organiseren, maar daar doe ik mijn familie geen plezier mee. Dit jaar dus even iets minder, zodat ik bij het traditionele gourmetten op tweede kerstdag kan zijn. Mijn familie vindt het niet erg dat ik

werk met kerst. Als het nodig is, plannen we gewoon een derde kerstdag die we met z'n allen kunnen vieren. Ze snappen wel dat het voor mij fijn is om te werken. Met kerst krijg je namelijk dubbel betaald. En ik geniet ook echt van de speciale sfeer die dan in de bioscoop hangt. De mensen komen met het hele gezin en zijn allemaal netjes gekleed. Ze komen echt iets vieren bij ons. Ik vind het heel bijzonder dat wij daar onderdeel van mogen zijn. Daar doen we net dat beetje extra voor. We gaan dus allemaal in het net en we verwelkomen alle gasten bij binnenkomst. Met kerst hebben we meer personeel dan normaal, zodat we iedereen een echt kerstgevoel kunnen geven.”

ACHTER DE BAR

Martijn de Jong (24) is vierdejaars geschiedenis. Op tweede kerstdag staat hij achter de bar in café de Fuik.

"Ik vind kerst zo'n verplichting. Niet dat ik het niet leuk vind om mijn familie te zien, maar waarom moet dat per se op die twee dagen? Ik kan ze toch gewoon opzoeken op een moment dat ik daar zin in heb? Ik heb een hekel aan dat móeten. Daarom vind ik het helemaal niet erg om met kerst een dag te werken. Op kerstavond ga ik wel naar oma en op eerste kerstdag hebben we het kerstdiner met het hele gezin, maar op tweede kerstdag ga ik werken. Vorig jaar werkte ik op kerstavond en op eerste kerstdag. Ook niet erg, maar die dagen zijn wat rustiger dan tweede kerstdag. Daarom vind ik die laatste de leukste avond om te werken. Het is hier op tweede kerstdag tjokvol en heel gezellig. Die avond heeft wat extra's. De mensen willen dan echt flink op stap. Ze maken het laat en ze gaan goed los. Dat merk je: het is zo gemakkelijk om

de stemming erin te krijgen. Op andere avonden probeer je dat met de muziek te doen, maar op tweede kerstdag is er bijna niets nodig om er een feestje van te maken. Wat dat betreft kun je die avond wel een beetje vergelijken met de zomerfeesten. Het verschil is dat ik op tweede kerstdag veel Mariah Carey, Band Aid, Wham! en Chris Rea draai. Het aantal goede kersthits is helaas nogal beperkt. Ik vind het niet erg dat ik zelf niet op stap kan met kerst, hoor. Ik ben dan wel aan het werk, maar als het gezellig en druk is, heb ik net zo goed een leuke avond. En die borrel, ach, die komt aan het eind van de avond wel."

TUSSEN DE PROEFDIEREN

Kim Wever (26) doet als aio onderzoek naar toxicologie. Op eerste kerstdag werkt ze op het dierenlab, waar ze muizenurine verzamelt en muizenbloed afneemt.

"Ik kon het niet anders plannen. Vlak voor kerst worden de muizen geopereerd en precies drie dagen later, op eerste kerstdag, moet ik met ze aan de slag. Ik ga kijken of het goed met ze gaat, ze krijgen een pijnstiller, bij sommige muizen neem ik bloed af en ik moet hun urine verzamelen. Die urine vries ik in, zodat ik later de nierfunctie van de muizen kan bekijken. Dan moeten de kooitjes nog schoongemaakt worden. Al bij al ben ik dus wel even bezig. Gelukkig krijg ik biotechnische assistentie van een medewerker van het dierenlab. De meeste dingen kan ik zelf wel, maar soms zitten er hele kleine muisjes tussen en dan lukt het me niet om hun bloed af te nemen. Het viel nog niet mee om daar iemand voor te regelen. De medewerkers van het dierenlab hebben bijna allemaal een gezin. Die zien het dus niet zitten om op kerstochtend een paar

De 5 ergste dikmakers tijdens kerst

- 5 Gourmetten.** Een schaal met vlees, verdronken in de cocktailsaus, wegwerken en dan ook nog kijken hoeveel kaas er in je gourmetbakje past.
- 4 Al het snoep dat je van je broertje krijgt** omdat hij niet weet wat hij je anders voor cadeautje moet geven.
- 3 Chocola.** Kerstkransjes, chocolade-kerstmannen en bonbons. Cacao overload.
- 2 Drank.** Leuk hoor al dat eten, maar je broeksknoop vrees toch vooral die wijn. Zeker als je rond het middaguur al begint.
- 1 Lust.** Door op die donkere dagen vroeg je bed in te kruipen, zit je rond september met de dikste buik van iedereen. /AvdH

uur te komen werken. Eén meisje heb ik uiteindelijk toch zover gekregen. Tja, werken met kerst is niet zo leuk, maar als ik het niet zou doen, moest ik het experiment uitstellen tot in januari en dat is helemaal geen optie. Ik begin heel vroeg, zodat ik daarna nog naar de kerstbrunch bij mijn ouders kan. Wel balen dat ik het daardoor op kerstavond niet laat kan maken. We hebben dan afgesproken met wat vrienden, maar ik zal rustig aan moeten doen met de alcohol. Met een kater en trillende handen wordt het morsen met de muizenplas en dat kan natuurlijk niet. Het zal wel een dooie boel zijn in het dierenlab op kerstochtend. Een klein beetje kerst sfeer hangt er wel: we draaien altijd Sky Radio voor de dieren om ze rustig te houden. Rond kerst horen de dieren dus wekelang alleen maar Wham! en Chris Rea."

Wil je de totale verveling van de feestdagen een dag omzeilen?
Op 30 december wordt er in Lux de Grote Nijmeegse Popquiz georganiseerd.
Vox neemt alvast een voorproefje en stelt een pittige kerstpopquiz samen.

Tekst: Alex van der Hulst

Vox' kerst POPQUIZ

1 Onverwoestbaar is de gezellige kerstinbaker Do They Know It's Christmas. Met dank aan het wandelende goede doel Bob Geldof. Maar wie van de sterren zingt in het nummer het politiek getinte zinnetje 'Well tonight thank god it's them instead of you'?

- A. Bono
- B. Sting
- C. Boy George

2 In South Park zijn ze dol op kerst. Het officiële hulpje van de kerstman in South Park heeft zelfs een kerstalbum uitgebracht. Maar wie is dat hulpje?

- A. Satan natuurlijk
- B. Mr. Hankey, de drol
- C. Cartman

3 Een grotere hit dan Merry Xmas Everybody heeft Slade nooit mogen genieten. Welke onverwachte kerstengel hielp Slade uit de brand tijdens de opname van het nummer met een harmonium?

- A. Ozzy Osbourne
- B. David Bowie
- C. John Lennon

4 Wat is er zo bijzonder aan het nummer Christmas Day uit 1964 van The Beach Boys?

- A. De sneeuw op de platenhoes is in werkelijkheid cocaïne
- B. Het is eens geen nummer van Brian Wilson
- C. Het is het eerste nummer van The Beach Boys ooit waar Al Jardine solo zingt

5 Wie kent hem niet? Het kerstnummer van de Chipmunks: Christmas Don't Be Late. Met een hoofdrol voor Alvin. Wat wil de kleine Chipmunk graag van de kerstman?

- A. Een vliegtuigje
- B. Een hoelahoep
- C. Beukennotjes

6 Een hoop sneeuw, een kerstman en twee bonden, daarmee maakte Mariab Carey de clip van haar befaamde All I Want For Christmas. Hoe heet Mariab's kleine hond?

- A. Tommy
- B. Biff
- C. Jack

7 Wat stond er vorig jaar met kerst op nummer 1 in de Top 40?

- A. Timbaland ft One Republic – Apologize
- B. Jeroen van de Boom – Een Wereld
- C. Bearforce 1 – Christmas Is Here

8 De leren veterbroekrockers van The Darkness hebben in hun campy oeuvre uiteraard ook een kerstsingle. Wat krijgt zanger Justin Hawkins in de clip van Christmas Time kado?

- A. Een robot
- B. Een auto
- C. Plateauzolen

9 Ho Ho Ho beet het kerstalbum van dragqueen RuPaul. En ja, die titel is dubbelzinnig, net als het gros van de nummers. Welk van de volgende nummers stond er op het album?

- A. RuPaul The Red Nosed Drag Queen
- B. Hard Body Christmas
- C. I Wish You A Very Gay Christmas

10 Welk famous drietal maakte het openingsnummer Run Rudolph Run op het onlangs verschenen We Wish You A Metal Xmas?

- A. Lemmy, Dave Grohl en Billy Gibbons
- B. Ozzy Osbourne, Steve Lukather en Simon Wright
- C. Ronnie James Dio, Alice Cooper en Tony Iommi

11 Welk van de volgende blondjes heeft GEEN kerstalbum gemaakt?

- A. Christina Aguilera
- B. Jessica Simpson
- C. Britney Spears

12 Wie maakte de parodie op I Saw Mommy Kissing Santa Claus genaamd I Saw Daddy Kissing Santa Claus?

- A. Dr Demento
- B. Kip Adotta
- C. Twisted Sister

13 Een van de ergste kerstingles is Stop The Cavalry van Jona Lewie. Dat album werd uitgebracht op Stiff Records. Dit label bracht in 1980 (ook rond kerst) het album The Wit and Wisdom Of Ronald Reagan uit. Wat was er bijzonder aan dit album?

- A. Het werd op last van Ronald Reagan uit de handel gehaald
- B. Er stond een naakte vrouw op de cover, slechts gehuld in een Amerikaanse vlag
- C. Er stond geen geluid op het album

14 The Young Ones maakten als Bad News de klassieker Cashing In On Christmas. In de tekst zeiden ze te roken, maar waarheen roken ze?

- A. Naar Aspen
- B. Naar The Bar
- C. Naar The Bank

15 Arme Flappie. In welk jaar nam Youp van 't Hek noodgedwongen afscheid van zijn konijn?

- A. 1957
- B. 1961
- C. 1973

16 That Was The Worst Christmas Ever zingt Sufjan Stevens op zijn kerstalbum. Wat doet de vader in dat nummer?

- A. Die mietert alle cadeaus in de houtkachel
- B. Die smijt de kalkoen tegen de muur
- C. Die zet een flappie op tafel

17 Hoe voelt André Hazes zich op zijn Eenzame Kerst?

- A. Als een kerstboom zonder piek
- B. Als een schaap zonder herder
- C. Als een kerstfeest zonder bier

18 Johnny Cash heeft tussen 1976 en 1979 kerstspecials gemaakt voor de televisie. In 1977 werd hij bijgestaan door enkele bijzondere gasten. Wie waren dit?

- A. June Carter, Rita Coolidge en Andy Kaufman
- B. Kris Kristofferson, Steve Martin en Merle Travis
- C. Carl Perkins, Roy Orbison en Jerry Lee Lewis

19 De nog steeds niet veroordeelde Phil Spector maakte A Christmas Gift for You from Phil Spector. Het album verkocht aanvankelijk niet best, het werd op een rare dag uitgebracht. Wat was er aan de hand?

- A. Elvis stierf die dag
- B. John F. Kennedy werd die dag vermoord
- C. John Lennon werd vermoord

20 In 1984 haalde the Power Of Love van Frankie Goes To Hollywood net de kerst niet als nummer 1, wie stond er wel bovenaan de Britse hitparade?

- A. Band Aid – Do They Know It's Christmas
- B. Wham – Last Christmas
- C. Stevie Wonder – I Just Called To Say I Love You

0 – 5 vragen goed

Kerstkluns! In de Emiraten weten ze nog meer over kerstmuziek. Voor straf Last Christmas uit je hoofd leren en honderd keer zingen voor je nichtjes.

6 – 10 vragen goed

Dit gaat de goede kant op, maar het zou verstandig zijn om deze maand alleen nog maar Sky Radio te draaien.

11 – 15 goed

Geef toe, jouw hart maakt een sprongetje als het december is. Fuck Sinterklaas, jij wilt kerst. Je zou een aardig stapeltje kunnen maken van al je kerstd's.

16 – 20 goed

Dit wordt een beetje ongezond. Je bent een omgevallen popencyclopedie met een ongezonde obsessie voor kerst. Of je googelt gewoon te veel. Kom in ieder geval naar de popquiz in Lux, want je maakt grote kans op prijzen.

De Nijmeegse Popquiz, dinsdag 30 december, Lux, met veel bekende popkenners, beeld- en geluidsfragmenten, optredens en vele publieksprijzen. Aanvang: 19:30 uur.

Druk, druk, druk

Het thema werkdruk keert regelmatig op de agenda van de Gezamenlijke Vergadering (GV) terug. In 2003 vroegen wij voor het eerst aandacht voor de werkdruk van medewerkers, vooral die van docenten. In 2005 is naar aanleiding van die oproep een werkdrukonderzoek uitgevoerd bij de Faculteit der Managementwetenschappen. Uit dat onderzoek, en ook uit het IVA-onderzoek naar duurzame inzetbaarheid (2006), bleek dat werkdruk een risico vormt voor werknemers aan de hele universiteit. Daarom werd in 2007 ook aan de Faculteiten der Letteren en Rechtsgeleerdheid en bij het Cluster Facilitair een werkdrukonderzoek uitgevoerd. De resultaten van dit onderzoek lagen ter bespreking voor in de GV.

Een paar opvallende conclusies uit het rapport:

- Veel medewerkers zijn 'verander-moe'; zij willen rust in de organisatie.
- De werkdruk stijgt vooral op plaatsen waar de kaasschaafmethode wordt gehanteerd.
- Het combineren van taken, zoals onderwijs en onderzoek, leidt tot de hoogste werkdruk.
- Ten slotte stijgt de werkdruk door onduidelijkheid over verantwoordelijkheden en een slecht loopbaanperspectief.

Werkdruk is onvermijdelijk in het universitaire bedrijf. Zo vindt de universiteit dat alle onderzoekers ook onderwijs moeten geven en andersom. Wij zijn immers een *studentgerichte onderzoeksuniversiteit*. We zullen dus op de koop toe moeten nemen dat zulke combinatie-taken de werkdruk verhogen. Het is echter niet teveel gevraagd om werknemers af en toe wat rust te gunnen en voor sommige veranderingen wat meer tijd uit te trekken. Ook het scheppen van duidelijkheid over verplichtingen en (loopbaan)mogelijk-

heden moet realiseerbaar zijn. Volgens het college van bestuur doet onze universiteit het helemaal niet zo slecht: er is immers weinig verzuim. Het college beaamt dat de werkdruk soms hoog is, maar dat hoeft niet per se te leiden tot werkstress. Als de belastbaarheid van de werknemer hoog is, zal die niet wakker liggen van een beetje werkdruk. De universiteit zal daarom een pilot uitvoeren met een zogenaamde *'workability index'*, waarmee de belastbaarheid van werknemers gemeten kan worden.

De faculteiten en het Cluster moeten nu aan de slag met de resultaten van het onderzoek. Maar volgens de OR is ook voor de universiteit een taak weggelegd: beleid dat op universitair niveau wordt gemaakt kan immers bijdragen aan de

werkstress van de individuele medewerker. Wanneer minder geld beschikbaar is voor dezelfde hoeveelheid werk, of wanneer nieuwe inspanningen van werknemers gevraagd worden zonder dat zij daarvoor gecompenseerd worden, zal de werkdruk stijgen en daarmee het risico op werkstress. Dit risico zal preventief moeten worden aangepakt. Als de verzuimcijfers gaan stijgen, ben je immers al te laat.

Nieuwjaarswensen

Het collegejaar is nog maar net begonnen, maar het einde van het kalenderjaar nadert met rasse schreden. De leden van de GV wensen alle medewerkers en studenten van de Radboud Universiteit Nijmegen een goede kerst en een gelukkig en stressvrij 2009!

Berichten uit de medezeggenschap van de Radboud Universiteit Nijmegen

De Kolom

Maandelijks column door een OR-lid

Metten is weten

Wat is dat toch met de Nijmeegse promovendi? Zeven op de tien werkt (naar eigen zeggen) structureel over, en toch hoor je overal op de campus dat het promotiedement te laag is en de gemiddelde promotieduur te lang. Ook in het nieuwe Strategisch Plan van onze universiteit wordt de ambitie uitgesproken om de uitval te verkleinen en om promovendi sneller te laten promoveren. Natuurlijk is niemand het daar in principe mee oneens: snel en efficiënt werken is essentieel voor onderzoekers en de tijd dat een dissertatie een doorwrocht levenswerk was met de omvang van het postcodeboek is gelukkig voorbij.

Toch valt er wel een kanttekening te maken. De universiteit heeft namelijk opvallend weinig cijfers over hoe het haar promovendi vergaat. Bovendien: metten is weten. Maar vertelt wat we metten ons ook wat we willen weten? Een sleutelcriterium dat men nu hanteert is promotieduur, ofwel de tijd tussen de start van de aanstelling en de dag van de promotie. Dit is een bijzonder vreemd en ruw cijfer, want het gaat ervan uit dat alle promovendi exact dezelfde aanstelling hebben met dezelfde duur. Parttime, zwangerschapsverlof, ziekte, ouderschapsverlof, verlenging voor onderwijs: op papier bestaat het allemaal niet! Zo'n cijfer maakt dus niemand iets wijzer. Als we willen weten wat er moet gebeuren, moeten we eerst eens de juiste gegevens verzamelen, bijvoorbeeld door de zuivere uitloop van een promovendus te metten: de tijd tussen het einde van de aanstelling en de goedkeuring van het manuscript. Misschien valt het dan allemaal nog best wel mee met die promovendi.

Miko Flohr (PON)

Contactinformatie

VOX populi wordt u aangeboden door de Ondernemingsraad.

www.radboudnet.nl/voxpathuli

ILLUSTRATIE: MIESJEL VAN GERWEN

In een serie brengt Vox de kansen en bedreigingen van het huidige academische onderwijs en het wetenschappelijke onderzoek in kaart. In dit nummer: een reactie van hoogleraar Jos Benders op het artikel 'We zijn een koekjesfabriek: Houdt de ratrace om toppublicaties wetenschappers in een wurggreep?' gepubliceerd in Vox 8.

Prestatiesturing doet ons goed

In de vorige Vox bekritiseerden de hoogleraren Boekema, Boomkens en Van der Donk de vigerende praktijk van publicatiemeting en -sturing.

De meeste punten van kritiek kan ik me voorstellen of zelfs onderschrijven. En toch: prestatiesturing doet ons goed. De huidige praktijk moge niet perfect zijn, ik ben er als organisatiewetenschapper van overtuigd dat de praktijk zonder prestatiesturing er slechter uit zou zien. En dat zie ik gestaafd door de ervaringen gedurende mijn loopbaan.

Zonder een systeem van prestatiesturing dreigt organisatorische aderverkalking. Als publiceren niet wordt gestimuleerd en op niet publiceren geen sanctie staat, slaat het academische klimaat gemakkelijk dood. Wie niet publiceert, kan namelijk rustig als werknemer aan de universiteit verbonden blijven. Op veel publicerende collega's heeft dit op termijn een demotiverende uitwerking. Als je zelf hard werkt en aan de weg timmert, is het frustrerend als je frequent met empirisch bewijs wordt geconfronteerd dat dat wat de baas betreft blijkbaar niet nodig is. Bovendien zou het prettig zijn als de formatieruimte was bezet met collega's met wie je over onderzoek kunt discussiëren. Zonder een meet- en sturingssysteem kun je werknemers niet aanspreken op te leveren prestaties, en maatregelen nemen als die ontbreken. Een saillante illustratie: toen ik aan

het begin van mijn loopbaan weer eens zo onverstandig was geweest in een vergadering te zeggen wat anderen dachten, namelijk dat de wetenschappelijke productiviteit van veel hoogleraren voor verbetering vatbaar was, werd ik korte tijd later op het matje geroepen. Er werd me verweten dat ik die opmerking niet kon maken, omdat we over de productiviteit geen gegevens verzamelden... Een ander organisatorisch voordeel van het meten van publicaties, is dat het een zeer efficiënte toewijzing van onderzoekstijd mogelijk maakt. Voor onderzoekers geldt volgens mij dat geleverde prestaties in het verleden de beste garantie zijn voor prestaties in de toekomst. Men hoeft dus alleen maar periodiek, in de regel jaarlijks, een oordeel te vellen over die prestaties om tijd toe te kennen. Complexe en dure procedures voor het beoordelen van onderzoeksplannen zijn dan overbodig (helaas, minister Plasterk denkt er anders over).

Verder is aan goed werkgeverschap een argument voor prestatiesturing te ontnemen: idealiter moet het voor werknemers duidelijk zijn welke prestaties van hen worden verwacht, en wat ze in ruil daarvoor mogen verwachten. Tenslotte is er het punt externe verantwoording. Of je wilt wijzen op goed beheer van publieke middelen, fatsoenlijk rentmeesterschap of het geld van de belastingbetaler, wie als universitair wetenschapper een salaris ontvangt, dient ook te presteren. Het beste alternatief hiervoor lijkt me af te zien van salariering.

Kortom: prestatiesturing moet. Boekema en Van der Donk erkennen dat ook wel. Als we dat accepteren, is de volgende vraag hoe een prestatiesturingssysteem eruit dient te zien. Idealiter zou iedere organisatie, of eenheid daarvan, in lijn met de eigen strategie moeten bepalen welk soort onderzoeksprestaties worden verlangd. In de afgelopen twintig jaar is in het algemeen steeds meer nadruk op artikelen in ISI-journals komen te liggen. Dat heeft een aantal effecten gehad: op de

eerste plaats kwalitatief beter onderzoek. Ten opzichte van publiceren in het Nederlands heeft internationaal publiceren het voordeel dat de wereld het speelveld is geworden. Specialisten van over de hele wereld kunnen nu worden ingeschakeld bij de beoordeling van papers, waardoor de lat veel hoger is komen te liggen.

Maar terecht wijzen de criticasters op ongewenste effecten. Publiceren wordt meer en meer beperkt tot het wetenschappelijke genre "ISI publicatie", de keuze van thema's kan worden beïnvloed door wat in de internationale (Amerikaanse?) markt goed ligt, en belangrijker en erger: de muren van de ivoren toren zouden sterker en sterker worden met een totale vervreemding van de maatschappij als gevolg. Hoewel ik hiervoor nog nooit empirisch bewijs heb gezien, is het signaal serieus te nemen. Dat geldt dan met name voor universitaire bestuurders: zij zijn verantwoordelijk voor de strategie van hun organisatie(-onderdeel), en de daarbij behorende prestatiesturingssystemen. Als colleges van bestuur de maatschappelijke rol van universiteiten willen benadrukken, moeten ze daarmee rekening houden bij het ontwerp van hun besturingssystemen. En zoals de managementwetenschappers Eccles en Nohria stelden: "be careful what you measure for you are likely to get it". Een periodieke evaluatie is dan ook cruciaal voor ieder sturingssysteem: wat kost het, heeft het eigenlijk wel tot meer productiviteit geleid, in welke mate zijn disfunctionele effecten ontstaan, en is er behoefte aan aanpassing van het systeem?

Mijn conclusie: sturen op onderzoeksprestaties is cruciaal. Kritiek en voortdurende discussie over het nut hiervan ook. Maar laten we het kind vooral niet met het badwater weggoien. De vraag is niet of prestatiesturing nodig is, maar hoe.

Jos Benders

Hoogleraar 'Organisatieconcepten' aan de Faculteit der Sociale Wetenschappen van de Universiteit van Tilburg en senior onderzoeker bij de Faculteit der Managementwetenschappen aan de Radboud Universiteit.

VOXBACKSTAGE

Wat? In de kerststemming komen op een christelijke borrel

Waar? Grote zaal, Villa van Schaeck
Wanneer? Woensdag 10 december, van half elf tot twee uur

Wie denkt bij Kerstmis in plaats van aan een vreetfestijn, *All you need is love* en de Dukenburgse meubelboulevard eigenlijk nog aan Christus' geboorte en harde kerkbanken? Wij moeten in ieder geval diep graven. Een borrelbezoek aan de Nijmeegse Studentenvereniging Navigators (NSN), net na hun Bijbelstudie, moet ons geheugen opfrissen.

Jochem ("Ik communiceer met mijn vriendin via God") en **Gerna** warmen op met chocolademelk. "God houdt heel veel van ons", aldus Jochem. "Waarom zou Hij anders Zijn kwetsbare zoon naar de mensheid sturen? Al onze zonden, de appels die wij hebben gegeten, neemt Jezus op zich. Van welke appels hebben jullie gegeten?" Eten? Wij drinken alleen Apfelkorn.

De chocomelk worden nog tijdens de borrel liefdevol door **Joëtte** afgewassen. Natuurlijk gaat ze naar de kerk met kerst. Domme vraag. "In Kampen hebben we gigantisch veel kerken. De *biblebelt* zeg je? Wat is dat?"

Hopelijk viert oud-preses **Jan-Marten** de geboorte van Het Kind ook in de kerk. "Vorig jaar was er geen stoel meer vrij, daarom heb ik een mis op tv gekeken." Assessor **Jolanda** vindt het maar niets, al die hypocriete ongelovigen die één keer per jaar Gods huis komen verbouwen. "Geloof je dan alleen in God met kerst?" Preses **Thomas**: "Mensen hebben geen idee meer waar kerst over gaat. Dat is net zo raar als een verjaardag vieren zonder te weten op wiens feestje je bent." Wij zijn in ieder geval op een christelijk feest en dat zullen we weten ook. **Ewout**: "Ik ben lid van Carolus, Argus én NSN. Hier gaat het niet om de gezelligheid, maar om het geloof. Dat bindt veel meer."

Inderdaad, het groepsgevoel is onmiskenbaar en de gesprekken overstijgen de gebruikelijke borrelpraat met verve. En volgens een ingewijde is het percentage maagden ter plekke hoger dan op een Rotterdamse basisschool. "Maar," zegt abactis **Judith**, "er kunnen hier rare dingen gebeuren." We vallen warempel met de neus in de boter. "Kijk, een kuitwedstrijd", wijst **Gerna**. Is het been van **Jan Willem** of dat van **Henri** het meest gespierd? "Daar houden we ons bij NSN heus ook mee bezig." Gedronken wordt er ook. **Henk-Jan**: "Ik ben dol op drank. En ik kan heus wel tot het naadje gaan. Al kom ik dat naadje misschien wat eerder tegen dan niet-christenen. Maar dat God genieten is, betekent ook dat je het naar anderen kan toebrengen." Kijk, nú hebben we dat kerstgevoel te pakken. Wij zijn er klaar voor. /AD, RN

Ewout

Henk-Jan

Gerna en Jochem

Joëtte (tweede van rechts)

Thomas (links)

Jan Willem, Henri en Judith

Jolanda en Jan-Marten